

PAPER DETAILS

TITLE: TÜRKİYE'DEKİ AİLE İŞLETMELERİNİ KONUSU ALAN AKADEMİK LİTERATÜR: SİSTEMATİK İNCELEME VE ANALİZ

AUTHORS: Ferhat Dinler,Faruk Sahin

PAGES: 173-202

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3677038>

Atıf/Citation:

Dinler, F. ve Şahin, F. (2024). Türkiye'deki Aile İşletmelerini Konu Alan Akademik Literatür: Sistematik İnceleme ve Analiz. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 25(1): 173-202.
[https://doi.org/ 10.24889/ife.1423954](https://doi.org/10.24889/ife.1423954)

**TÜRKİYE'DEKİ AİLE İŞLETMELERİNİ KONU ALAN AKADEMİK LİTERATÜR:
SİSTEMATİK İNCELEME VE ANALİZ**

Ferhat DİNLER* ve Faruk ŞAHİN**

ÖZ

Birden çok nesil süren ve aile üyeleri tarafından yönetilen bir kuruluş olarak karşımıza çıkan aile işletmeleri, günümüzde tüm dünyada sayılamayacak kadar çoğalmıştır. Bu tip işletmelerin yönetim felsefesinin işletmelere sunduğu stratejik seçeneklere her geçen gün yenisi eklenmektedir. Bu sebeple de aile şirketlerinin dünya çapındaki işletmeler arasındaki yeri de oldukça yüksektir. Türkiye'de de sağladığı avantajlar ve ülke çapındaki yaygın uygulamaları sonucu birçok çalışmaya konu olmuş ve olmaktadır. Bu çalışma Türkiye'deki aile işletmeleri üzerine hakemli bilimsel dergilerde yayımlanmış makaleleri, belirlenen kriterler kapsamında sistematik olarak tespit ve analiz ederek mevcut literatür durumunu ortaya koymak ve Türkiye ile ilgili gelecek çalışmalar için bakış açısı kazandırmak amacıyla kaleme alınmıştır. Bu kapsamda yerli ve yabancı akademik veri tabanlarında bulunan ve Türkiye'deki aile işletmeleri üzerine yapılmış çalışmalar taranarak bunlar arasında 51 makale seçilmiş ve örneklem oluşturulmuştur. Elde edilen sonuçta; aile işletmeleri literatürünün uyum içerisinde ve birbirini tamamlar vaziyette olmadığı, çalışmaların dağınık ve uluslararası literatürdeki görünürlüğünün düşük olduğudur. Çalışmanın son bölümünde ileride yapılacak çalışmalar için çeşitli çıkarımlar ve öneriler yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk aile işletmeleri, Türk aile firmaları, Aile işletmesi literatürü
JEL Sınıflandırması: M00

**ACADEMIC LITERATURE ON FAMILY BUSINESSES IN TURKEY: SYSTEMATIC STUDY
AND ANALYSIS**

ABSTRACT

Family businesses, which are seen as an organization that lasts for more than one generation and are managed by family members, have increased in numbers all over the world today. The strategic options offered by the management philosophy of this type of businesses are being added every day. For this reason, family businesses have a very high place among existing businesses worldwide. It has been and is the subject of many studies because of the advantages it provides in Turkey and its widespread applications throughout the country. This study has been conducted in order to reveal the current literature situation by systematically identifying and analyzing the articles published in peer-reviewed scientific journals on family businesses in Turkey within the scope of the determined criteria and to provide a perspective for future studies on Turkey. In this context, studies on family businesses in Turkey in domestic and foreign academic databases were scanned and 51 articles were selected among them, and a sample was created. The result obtained is that family business literature is not in harmony and complements each other, studies are scattered, and international visibility is low. In the last part of the study, there exist implications and suggestions for future studies.

Keywords: Turkish family businesses, Turkish family firms, Family business literature
JEL Classification: M00

1. GİRİŞ

1970'lerden önce sosyal bilimler uzmanları tarafından nadiren çalışılan aile işletmeleri, 1980'lerden başlayarak 1990'lardan itibaren derinlemesine algılama süreci ile ilgi çekmeye başlamıştır. Bu yıllarda Avrupa'daki işletmelerde yaşanan kriz ve çöküşe karşılık Japon modelinin tartışılmaz başarısı, aile şirketlerinin yapısı ve dinamiklerinin incelenmesine sebep olmuştur. Bu bağlamda aile şirketleri "insanın önemli olduğu" işletme modeli olarak insani bir

* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla, Türkiye. E-posta: f_dinler@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8604-4869>

** Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla, Türkiye. E-posta: faruksahin@mu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5013-8903>

boyut sunan; dostluk, akrabalık gibi hususlarla şekillenmiş çok daha yaratıcı yeni bir üretim modelini ortaya koymuştur (Colli, 2002).

Genellikle birden çok nesilden ve birden çok aile üyesi tarafından kontrol edilen ve yönetilen bir kuruluş olarak belirtilen (Miller vd., 2007) aile işletmeleri; günümüzde sayılamayacak kadar çoğalmıştır. Yönetim felsefesinin işletmelere sunduğu stratejik seçeneklerin artmasıyla ilgili kanıtlara, her geçen gün yenisi eklenmektedir (Debicki vd., 2020, s. 2). Bu bağlamda aile şirketlerinin dünya çapındaki işletmeler arasındaki yeri oldukça yüksektir. Örneğin mevcut işletmeler arasında aile işletmelerinin oranı; ABD’de %96, İsviçre’de %88, İtalya’da %99, Portekiz’de %70 ve Çek Cumhuriyeti’nde %92 seviyesindedir (Koçel, 2006, s. 23). Türkiye’deki işletmelerin ise neredeyse %95’inin aile işletmelerinden oluşması (Kahveci ve Wolfs, 2019, s. 2), bu işletme şeklinin Türk işletmecilik kültürü ve ekonomisi için önemini göstermektedir.

Ulusal bağlamda böylesine önemli bir konu üzerinde YÖK Tez Merkezi veri sunucusundan ulaşılabilen ilk ulusal lisansüstü çalışma Azmi Yalçın tarafından 1993 yılında yapılan, “Türkiye’deki Aile İşletmelerinin Karşılaştıkları Yönetim ve Organizasyon Sorunlarının Analizi” isimli yüksek lisans tezidir. Müteakip dönemde 2002 yılına kadar sadece 3 tez çalışması daha yapılmıştır. Ulusal durumu karşılaştırmak ve fikir sahibi olabilmek için rasgele tercih edilen Harvard Üniversitesi online kütüphanesinde; aile işletmeleri ile ilgili ilk tez çalışmasının, 1953 yılında Grant H. Calder tarafından yapılan “Some Management Problems of The Small Family-Controlled Manufacturing Business” isimli tez olduğu görülmektedir (*Harvard Library*, 2023). Bu durum bize konu ile ilgili çalışmalara geç başlanmış olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte ayrıntıları makalede görüleceği üzere, geçen zaman içerisinde Türkiye’deki aile işletmeleri üzerine birçok inceleme yapılmış ve halen yapılmakta olmasına rağmen oluşan literatür dağınık durumdadır.

Bu makalede Türkiye’de faaliyet gösteren Türk aile işletmeleri üzerine yapılmış çalışmaların genel durumunu belirlenmesi, gelecek çalışmalar için literatürdeki boşlukların belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda; konu ile ilgili vaka, çoklu vaka veya derleme çalışmalarının çok düşük seviyede kaldığı, farklı bakış açıları kazandıracak daha çok nitel çalışmalara ihtiyaç duyulduğu, özellikle Türk aile işletmeleriyle ilgili bilgi ve enerji yönetimi ve uluslararasılaşma konularında çok az çalışıldığı tespiti yapılmıştır.

Belirlenen kriterler kapsamında Türkiye’deki aile işletmeleri üzerinde uluslararası olarak bilimsel veri tabanlarında yayımlanmış ve ulusal olarak TR Dizin indeksine dahil dergilerde yer almış makalelerin, sistematik olarak tespitini müteakip analiz ederek mevcut durum ile gelecek çalışmalar için olası çalışma alanlarını belirlemek amacıyla yapılan bu incelemede; sadece Türk firmaları ve Türkiye ile ilgili makaleler değerlendirilmeye alınmış, Türk bilim insanlarının aile işletmelerini genel olarak ele aldığı diğer makaleler çalışmaya dahil edilmemiştir. Kısaca sadece Türkiye özelindeki literatür durumunu ortaya koymak düşüncesiyle hareket edilmiştir.

Uluslararası literatürde aile işletmeleri üzerine literatür analiz çalışmalarına sıklıkla rastlamak mümkündür. “Family business literature review” anahtar kelimesiyle Google Scholar, Emerald, Sciendirect ve Web of Science üzerinden sadece konu başlıkları kapsamında yapılan araştırma sonucu bulunan çalışmalar Ek-1’de listelenmektedir. Bu çerçevede yabancı akademik çalışmalardan aile işletmeleriyle ilgili literatür analizi üzerine yapılmış 31 makaleye ulaşılabilmektedir. Bu makalelerin 23’ünün, oranlarsak %74’ünün, 2018 yılı ve sonrasında yayımlandığı göze çarpmaktadır. Buradan hareketle aile işletmeleri üzerine literatür

çalışmalarının son 5 yılda yoğunlaştığı söylenebilir. Ayrıca çalışmaların çoğunlukla “Family Business Review”, “International Journal of Management Reviews” gibi aile işletmelerine odaklanan akademik dergilerde yer aldığı görülmektedir.

Araştırmada, sadece Türkiye’deki aile işletmelerini konu alan, bu makaledeki gibi belirli kriterlere bağlı veya diğer bir ifadeyle sistematik olarak literatür analizi yapan bir başka çalışma tespit edilememiştir. Halbuki Türkiye için, ekonomisinde en az ABD veya İsviçre, Portekiz gibi Avrupa ülkeleri kadar yer alan ve mevcut işletmelerinin %95’ini oluşturan aile işletmelerinin önemi büyüktür. Ülke ekonomisinde son derece önemli bir yer edinmiş bu olgu üzerinde mevcut literatürün ortaya çıkarılması ve yapılacak sonraki çalışmalar için yol gösterme ihtiyacının karşılanması, literatür için atılacak kritik adımlardan biri olarak önümüzde durmaktadır. Dolayısıyla bu çalışma; Türk aile işletmeleri üzerine yapılan bilimsel makaleleri esas alan ilk sistematik literatür taraması olarak, literatürün zenginleşmesine katkı sağlayacaktır.

2. LİTERATÜR

Aile işletmeleriyle ilgili geniş bir literatür olsa da aile işletmesinin kapsamı ve tam tanımı üzerinde fikir birliğine varılmamıştır. Uluslararası literatürde aile işletmesi kavramı, yönetimin ve mülkiyetin kimde ve nerede olduğuna, karar mekanizmasının nasıl işlediğine göre şekillenmektedir. Geline nokta ise; “en az iki kuşağın doğrudan ya da dolaylı olarak yer aldığı, ailenin çıkar ve hedefleri doğrultusunda tek bir kişi, genellikle girişimcinin kendisi tarafından yönetilen, işletme ile ilgili karar ve planların aile tarafından yapıldığı ve özellikle de ailenin finansal konularda üstün söz hakkının olduğu işletmelerdir” şeklinde (Onur ve Çiftçi, 2020, s. 333) veya aynı ailenin üyeleri veya az sayıda aile tarafından kontrol edilen baskın bir koalisyon tarafından, aile veya ailelerden nesiller boyunca potansiyel olarak sürdürülebilir olacak şekilde işletmenin vizyonunu şekillendirmek ve sürdürmek amacıyla yönetilen ve/veya yönetilen işletmeler olarak tanımlanabilmektedir (Chua vd., 1999, s. 25).

Yapılan tanımlamalarda en sık kullanılan ortak kriterler; sahiplik, yönetim, devamlılık ve sübjektif algı olarak dört başlık altında sıralanmaktadır. Her bir başlık altında farklı tanımlara rastlamak mümkün olmakla birlikte en genel anlamda aile işletmeleri; tüm kontrolünün ve çoğunlukla sermayenin bir ailenin kontrolünde ve sahipliğinde olduğu işletmelerdir. Aile yapısı hakimiyetinin aile işletmelerindeki üç temel özelliği ise; pıntılık (parsimony), bireycilik (personalizm) ve belirli bir topluluğa bağlılık (particularism) olarak sıralanmaktadır. Pıntılık (parsimony) kavramı, işletme kaynaklarının ailenin kendi serveti olması sebebiyle çok daha dikkatli kullanılacağını öngörmektedir. Bireycilik (personalizm), kontrol ve sahipliğin bir ailede olmasını ifade ederek aile olmayan işletmelere göre alınan kararlarda, daha güçlü bir iradenin ortaya konulabileceği varsaymaktadır. Aile işletmelerinde particularism sonucu güç yoğunlaşması, aile şirketlerini eylemleri için hesap verme zorunluluğundan kurtarmakta ve onlara kendi başlarına karar verme yetkisi vermektedir (Kontinen ve Ojala, 2010, s. 99-105).

Literatürde aileye özgülük veya aile etkisi olarak ifade edilmekte olan ailesellik (familiness) kavramı çerçevesinde, aile işletmelerinin kendilerine özgü önemli kaynakları ve farklı yetenekleri vardır. Ailesellik aile dışı işletmelerin sahip olmadığı, rekabet avantajını güçlendiren veya zayıflatan etkili bir kaynaktır (Dávila Aragón vd., 2018, s. 5). Örneğin aile işletmelerinin avantajlarından biri, kaynakların ciddi şekilde kısıtlı olduğu ortamlarda bile var olabilmeleri ve güvene dayalı olarak yönetilme eğilimleridir (Freixanet vd., 2024, s. 4).

Bir işletme tarafından kontrol edilen tüm varlıklar, yetenekler, organizasyonel süreçler,

firma özellikleri, bilgiler ve diğer unsurlar kaynak olarak kabul edilmektedir (Habbershon vd., 2003, s. 453). Aile işletmeleri sahip oldukları avantajları ailelerine özgü niteliklerine borçludur. Çalışanları için daha esnek çalışma uygulamalarına, düşük işe alım maliyetleri ve insan kaynağına, aile yönetimindeki hisselerin yoğunlaşmasıyla güçlü bir misyon duygusuna, iyi tanımlanmış uzun vadeli hedeflere, kendi kendini analiz etme kapasitesine ve büyük değişikliklere ivme kaybetmeden uyum sağlama yeteneğine sahiptirler. Genel olarak ekonomik döngülere daha az duyarlı olmaları, aile şirketlerinin benzersiz özellikleri ve belirli kaynaklarla açıklanmaktadır. Bu kaynaklar; iş, mülkiyet ve aile olmak üzere üç bağımsız ama örtüşen alt sistemle ilişkilidir (Habbershon ve Williams, 1999, ss. 4-5), (Żukowska vd., 2021, s. 53).

Aile işletmesi literatüründe aile şirketlerinin aile dışı şirketlere göre performans avantajlarına sahip olduğuna dair olumlu iddialar bulunmakta olup genel olarak, başarılı olma olasılıkları diğer herhangi bir iş türünden daha yüksektir (Habbershon ve Williams, 1999, s. 3). Aile işletmelerinin sosyal sermaye üzerinde ortak dil, norm ve yüksek seviyede güven geliştirdikleri için, tedarikçiler ve müşterilerle etkili bağlar kurabildikleri vurgulanmaktadır (Zaniewska, 2012, s. 53). Türkiye’de bu avantajları başarıya çeviren; Koç Holding A.Ş., AG Anadolu Grubu Holding A.Ş. Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş., Zorlu Holding A.Ş. ve Rönesans Holding A.Ş. gibi büyük ve köklü şirketler başarılı aile işletmelerine verilebilecek örneklerdir.

Aile işletmelerinin güçlü taraflarıyla birlikte her organizasyonda olduğu gibi zayıf yönleri de bulunmaktadır. Aile işletmelerinin dezavantajları; şirket sahipliği sebebiyle rol belirsizliği ile geleneklere mutlak bağlılık olarak iki başlık altında toplanabilmektedir. Bunlarla birlikte aile servetinin yetersizliği durumunda dış kaynaklara yönelme veya diğer bir deyişle borçlanma konusunda gönülsüzlük, şahsi bağlardan kaynaklı objektif olmayan yönetim, yönetimdeki aile üyelerinin eğitim eksikliği ve aile değerlerinin işin önüne geçme durumları sayılabilmektedir (Onur, 2019, s. 12-13).

2021 yılının EY ve St. Gallen Üniversitesi Aile İşletmeleri Endeksi¹ aile şirketlerinin küresel ekonomi için hayati önem taşıdığını ortaya koymaktadır. Yapılan tespite göre dünyanın en büyük 500 aile işletmesi, 2021 yılında toplamda 7,28 trilyon ABD doları gelir elde etmiştir. Dünya çapında bu aile işletmeleri 24,1 milyon kişiyi istihdam etmektedir. Yüzde yetmiş beşi 50 yaşın üzerinde ve neredeyse üçte biri 100 yaşın üzerindedir. Aile işletmeleri uzun vadeli iş görünüşleri ve bir krizin ortasında bile hızlı karar alma yeteneği ile dengeli yapıya sahip işletmelerdir (*EY and University of St.Gallen Family Business Index*, 2023). Avrupa’daki durumda ise 100 milyon kişiye iş sağlayan aile işletmeleri sayısı toplamı 17 milyona ulaşmıştır. Ayrıca Avrupa Birliği üyesi ülkelerde toplam işletmelerin %60’ı en büyük şirketlerin %25’i aile işletmesidir (*European Family Businesses*, 2023).

Maalesef Türkiye’de aile şirketleri ile ilgili çok fazla istatistiki çalışma bulunmamaktadır. Ancak 2013 yılında İstanbul’da gerçekleştirilen “Family Business and SMEs in the Black Sea Economic Cooperation Region” isimli çalıştay, Karadeniz Bölgesel Ekonomik İş Birliği kapsamındaki ülkelerde aile işletmeleriyle ilgili istatistiki verilere yer vermektedir. Bu kapsamda 2011 yılı itibarıyla Türkiye’de;

- Türkiye’de yaklaşık 3,5 milyon aile şirketi bulunmaktadır. Diğer bir deyişle, 2011 yılında Türkiye’deki her beş özel sektör girişiminden dördü aile şirkettir.

¹ Denetim, danışmanlık sağlayan düşünce kuruluşu olan EY (Ernst & Young) ile St. Gallen Üniversitesi’nin ortak çalışması olan bir indekstir.

- Aile şirketleri toplam üretimin %65'ini oluşturmakta, yaklaşık 7,7 milyon kişiyi istihdam etmektedir. Ülkedeki tüm işçilerin %52'sini aile şirketlerinde çalışmaktadır. Her beş özel sektör çalışanından üçü aile şirketlerinin çalışanlarıdır.

- Türkiye'deki aile şirketlerinin %43'ü otomobil ve ticaret, %16,5'i ulaşım, %14'ü inşaat ve %13'ü imalat sektörlerindedir (Szabó vd., 2014, s. 237).

Aile işletmeleri özellikle 1990'lı yılların başından beri akademik olarak ilgi çekmektedir. İlk zamanlarında aile işletmesi araştırmaları; aile işletmelerinin tanımı ve karakterizasyonu ile halefiyet olmak üzere iki ana temaya odaklanmış, daha sonraları stratejik yönetim, çatışma yönetimi, yenilikçilik ve uluslararasılaşma gibi temalarla ilgili yeni konular ortaya çıkmıştır (Casillas ve Moreno-Menéndez, 2017, s. 27).

(Debellis vd., 2021) tarafından yapılan çalışma aile işletmeleri araştırmalarının son 30 yıllık evrimini 4 kategoriye ayırmaktadır. Bu kapsamda ilk araştırma dalgası 1991–2011 yılları arasında, aile firmaları ile aile dışı firmalar arasındaki ikilemle ilgili olan ve çoğunluğun Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'daki küçük ve orta ölçekli işletmelerden (KOBİ'ler) elde edilen verilere dayandığı dönem olarak tanımlanmıştır. İkinci araştırma dalgası 2008–2015 yılları arasında, aile işletmelerinin heterojenliğinin (Aile işletmesinin büyüklüğü, baskın aile nesli, mülkiyet ve yönetim yapıları veya ailenin işe, yönetime ve sermayeye katılımı gibi nedenlerden dolayı aile şirketinin doğasındaki değişkenliği) daha ayrıntılı incelendiği ve uluslararasılaşma boyutlarının incelenmeye başladığı dönem olarak kategorize edilmiştir. Ayrıca bu dönemde, aile mülkiyeti ve ailenin yönetim/yönetişime katılımı kombinasyonunun uluslararasılaşma üzerindeki etkisinin incelenmeye başlandığı ifade edilmektedir. Üçüncü araştırma dalgası 2014 yılından sonra, ihracatın ötesinde giriş modları ve aile işletmelerinin heterojenliğinin daha fazla incelendiği dönem olarak belirlenmiştir. Bu dönemde uluslararası stratejiler, ihracatın ötesinde yabancı pazarlara giriş türlerine daha fazla ilgi duyulmasını tetiklediği tespiti yapılmıştır. Dördüncü ve son araştırma dalgası 2016 yılından itibaren devam eden, aile işletmelerinin uluslararasılaşma benzersizliği ve sürecine odaklanıldığı dönem olduğu vurgulanmıştır. Güncel araştırma konularının ailenin bazı yönlerinin (aile-üye ilişkileri, aile yapıları ve aile olayları) organizasyonları ve uluslararasılaşma gibi stratejik kararları üzerine yoğunlaşmaktadır.

Türkiye'deki aile işletmeleri literatürünü doğrudan konu edinen çalışmalar kapsamında yapılan araştırma sonucu iki makaleye ulaşılmaktadır. İlki Evren AYRANCI tarafından yapılan ve Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisinde 2009 yılında yayımlanmış olan; "Aile İşletmelerini Konu Edinen Yerli ve Yabancı Çalışmalar Hakkında Bir Literatür Taraması" isimli makaledir. Makalede aile işletmeleri üzerine genel literatür konu edinilmekte ancak Türkiye'de faaliyet gösteren aile işletmelerini ele alan literatürden bahsedilmemektedir. Ayrıca çalışma 14 yıl önce yapıldığından güncel durumu yansıtmamaktadır.

Diğer çalışma M. Atilla Arıcıoğlu, Şükran Gökçe ve M. Çelebi Erdeviren'in ortak çalışması olan ve Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi'nde 2017 yılında yayımlanan, "Aile İşletmelerinin Sorunları ve Çözümlerine Akademik Yaklaşım: Lisansüstü Tezler Bağlamında Bir İnceleme" isimli makaledir. Bu çalışma ile aile işletmeleri üzerine yapılan tez çalışmaları analiz edilerek konuyla ilgili yaklaşımlar değerlendirilmekte ve eleştirilmektedir. Söz konusu çalışmada, akademik makaleler dikkate alınmamış ve konu sadece YÖK Tez Merkezinde yayımlanan lisansüstü çalışmalar üzerinden değerlendirilmiştir.

Türkiye'deki aile işletmeleri üzerine birçok çalışma var olsa da örneklemimizde belirlenen 51 çalışma, sadece hakemli ve indeksli akademik dergilerde yayımlanmış makalelerden

oluşmaktadır. Bunlarla birlikte literatürde lisans üstü bilimsel çalışmalar da mevcuttur. Bu kapsamda YÖK Tez Merkezinin online veri tabanında “aile işletmeleri” anahtar kelimesiyle yapılan aramada 197 lisans üstü tez listelenmektedir. Lisans üstü tezler çalışma dışında tutulmuştur.

3. YÖNTEM

Belirlenen amaç ve hedeflere ulaşmak maksadıyla felsefi açıdan araştırma tasarımı olarak “Nitel Araştırma” yöntemi benimsenmiş olup var olan literatür ortaya konularak bilgi birikiminin artırılması yoluna gidilmiştir. Amaç bakımından ise çalışma, “Keşfedici Araştırma” şeklinde tasarlanmıştır. Keşfedici araştırma daha az çalışılmış konuları incelemek, sonradan yapılacak çalışmalara temel oluşturmak ve yeni bakış açıları kazandırmak maksadıyla yapılmaktadır (Gürbüz ve Şahin, 2018, s. 101). Yapılan bu araştırmanın verileri konuyla ilgili yayımlanmış akademik makalelerden elde edilmiştir.

Derleme tarzı kaleme alınan çalışmalar konu ile ilgili faydalı bilgilerin toparlandığı, akademisyenlerin güncel bilgiler edinebildiği mevcut literatür üzerinden oluşturulduklarından oldukça önemlidir. Ayrıca derlemeler mevcut verileri farklı bakış açılarıyla bir araya getirdiğinden yeni yorumlar getirilebilmesine olanak verirler (Herdman, 2006, s. 2). Sistematik derlemeler ise akademik konular üzerine yapılmış çalışmaların analizini sunarak literatürün nerede yoğunlaşıp nerede yetersiz kaldığını ve dolayısıyla değerlendirilebilmesini sağlamaktadır (Çınar, 2021, s. 310). Bu çalışmada sistematik literatür analizi yaklaşımı benimsenmiştir.

Çalışmanın literatür taraması üç aşamalı olarak uygulanmıştır. Bu kapsamda; arama, ayıklama ve sınıflandırma ile analiz safhaları izlenmiştir. Birinci aşamada öncelikle İngilizce olarak “Family Businesses in Turkey” (Türkiye’de Aile İşletmeleri), “Turkish Family Business” (Türk Aile İşletmeleri) ve “Family Firms in Turkey” (Türkiye’de Aile Firmaları) anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Ulusal literatür üzerinde “Türkiye aile işletmeleri”, “Türkiye’de aile firmaları” anahtar kelime ve ifadeleri kullanılmıştır.

Çalışmalara ulaşmak için içerik yönünden zengin bir dizi akademik veri tabanından yararlanılmıştır. Ülkenin bilgi birikimini geliştirmeyi hedefleyen TÜBİTAK ULAKBİM (Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi) ağına bağlı ULAKBİM Keşif, açık erişime sahip ulusal bir veri tabanıdır. Ulusal yayımlarda yer almış makalelerin tespiti için ULAKBİM Keşif ve literatür değerinin teyidi için TÜBİTAK- ULAKBİM hizmetlerinden olan TR Dizin kullanılmıştır. Uluslararası olarak nitelendirilen makalelerin tespiti içinse; Web of Knowledge, Elsevier (Scopus), Clute Institute, Emeraldinsight, Wiley, Springer ve ScienceDirect gibi akademik olarak yayım yapan veri tabanlarından istifade edilmiştir.

İkinci aşama olarak ayıklama ve sınırlandırma kapsamında; uluslararası veri tabanlarından elde edilen yüzlerce sonucun başlık ifadesi üzerinden sadece Türkiye’de bulunan aile işletmelerine odaklanan çalışmalar seçilmiş, diğer çalışmalar elenmiştir. Çalışmayı güncel tutmak maksadıyla araştırma 2000-2023 yıllarıyla sınırlandırılmış, 2000 yılı öncesi kaleme alınan çalışmalar kapsam dışında tutulmuştur. Türkiye’deki aile işletmeleri konusunda Türkçe ve İngilizce dışında kalan farklı dillerdeki literatür değerlendirmeye alınmamıştır. Böylece çalışma Türkçe ve İngilizce olacak şekilde ve yalnızca akademik dergilerde yayınlanan makaleler dahil edilerek sınırlandırılmış, araştırma evreni daraltılarak örneklem tespit edilmiştir.

Üçüncü aşamada örneklem olarak belirlenen toplam 51 çalışma üzerinden analiz yapılmış ve içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, metin halindeki çalışmaların tarafsız olarak

sistematiik ve sayısal olarak incelendiği bir analizdir. İçerik analizi çalışmalarının genel amacı, araştırma konusuyla ilgili müteakip akademik çalışmalara kılavuzluk etmek ve bir konunun üzerindeki akademik eğilimin mevcut durumunun ortaya konmasıdır (Ültay vd., 2021, s. 190). Sayısal değer ortaya konulması ve incelenen makalelerin konusundaki akademik etkinliğini görmek için alıntı sayısı tespiti yapılmış ve bu maksatla Dimensions veri sunucusu kullanılmıştır.

Örnekleme olarak belirlenen 51 makalenin analizi, betimleyici analiz ve atıf analizi kullanarak yapılmıştır. Atıf analizi, belirli bir alandaki alaka düzeyini ölçmek için belirli bir makalenin alıntı sayısını kullanmaktadır (Garfield, 1970). Bu yöntem bir makalenin görelisi hakkında bilgi sağlamaktadır. Bununla birlikte, kritik bir dezavantajı vardır. O da farklı yayınlar arasındaki bağlantıları belirleme yeteneğinden yoksun olmasıdır (Galvagno ve Pisano, 2021, s. 759).

3.1. Sistematiik Literatür Tarama Protokolü

Sistematiik literatür analizi için bazı hususların protokolde bulunması gereklidir. Bu kapsamda tarama protokolünde; anahtar kelimeler ve kombinasyonları, taramanın yapılacak veri tabanları, dahil etme veya dışlama kriterleri, zaman aralığı, yayınların akademik değerisi (index veya kalite değerlendirmesi) gibi hususlara yer verilir (Yavuz, 2022, s. 351).

Literatür tarama protokolünde göz önünde bulundurulabilecek ve yaygın olarak kullanılan kriterler arasında yayın yılı, makalenin dili, makale türü ve dergi yer almaktadır. Araştırma kalitesi açısından, dahil etme ve hariç tutma kriterlerine karar vermek, incelemenin önemli adımlardan biridir. Bununla birlikte, mantıksal ve geçerli gerekçelerin olması gerektiği, yapılan tüm seçimlerle ilgili akıl yürütme ve şeffaflık sağlama ihtiyaının dikkate alınması önemlidir (Snyder, 2019, s. 337).

Tarama protokolünün ilk aşaması araştırma sorusunun belirlenmesidir. Araştırma sorusunun açık, anlaşılır, yapılabilir, araştırmayla ilişkili ve bilime katkısı olacak şekilde olması gerekmektedir (Yildiz, 2022, s. 372).

Araştırma Sorusu: Türkiye’de bulunan aile işletmeleri üzerine hakemli bilimsel dergilerde yayımlanmış makaleler ve uluslararası akademik değerisi nedir?

Literatürde aile işletmeleri üzerine sayısız çalışmaya ulaşmak mümkünse de Türkiye özelinde yapılan çalışma sayısı sınırlıdır. İşlevselliğinin bir parçası olarak çalışmaların tespitinde diğital veri tabanlarında arama; anahtar sözcüklerle bir makale başlığında, özetinde, içeriğinde veya eş zamanlı olarak üç bölümde tespit olanağı sunarak araştırmacının, yayınlanan bir makalenin  tanımlayıcı öğesi içinde gerekli sözcüğü bulmasını sağlamaktadır. Makalelerin bütününde arama yapıldığında oldukça fazla çalışma listelendiğinden, konu kapsamındaki çalışmaların belirlenmesi zorlaşmaktadır. Bu sebeple uluslararası veri tabanlarında yapılan İngilizce aramalar yalnızca makalenin başlığında yer alan anahtar sözcüklerle sınırlandırılmıştır. Türkçe aramalarda ise çalışmaların isminde genelleme olsa bile içeriğinin Türkiye’yle ilgili olma ihtimalinin yüksek olacağı ngrlerek; başlık, anahtar kelime ve özetinde geçen ifadeler dahil edilmiş, sadece Türkiye’de bulunan aile işletmelerini konu edinmiş olanlar seçilmiştir.

Yapılan araştırmanın tekrarlanabilmesinin mümkün olabilmesi için, sistematiik taramanın parçası olarak, yapılan araştırmanın literatür tarama protokolü aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

1. Bu alışma literatürde bulunan akademik makaleler üzerinden yapılmıştır.
2. Sadece Türkiye’de bulunan aile işletmeleri üzerine yapılan çalışmalar ele alınmıştır.
3. Örnekleme alınacak çalışmaların yazım dili Türkçe ve İngilizcedir.

4. İngilizce yayınlar için makale başlıklarda “Family Businesses in Turkey”, “Turkish Family Business”, “Family Firms in Turkey”, Türkçe yayınlar için makalenin başlık, anahtar kelime ve özetinde geçen ifadeler içerisinde “Türkiye aile işletmeleri” ve “Türkiye’de aile firmaları” anahtar kelimeleri kullanılmıştır.

5. Çalışmanın güncelliğini sağlamak amacıyla 2000 yılı sonrasında yayımlanan makaleler incelemeye alınmıştır.

6. Konu kapsamını daraltmak amacıyla veri tabanlarında konu olarak; “sosyal bilimler” ve “işletme” kategorileri seçilmiştir.

7. Ulusal yayımlarda sadece TÜBİTAK- ULAKBİM veri tabanında bulunan makalelerden TR Dizin indeksine dahil olanlar seçilmiştir.

8. Uluslararası yayımlardaki makalelerin belirlenmesi için; Web of Knowledge, Elsevier (Scopus), Clute Institute, Emeraldinsight, Wiley, Springer ve ScienceDirect veri tabanları kullanılmıştır.

9. Atıf sayısının tespitinde Dimensions veri tabanı kullanılmıştır.

4. ANALİZ

Uluslararası veri tabanlarında bazı makaleler birden fazla sunucuda bulunduğundan, sadece ilk listelendiği yerden örnekleme dahil edilmiş olup toplamda 25 makaleye ulaşılmıştır (Bkz. Ek-2). Ulusal olarak ULAKBİM Keşif veri tabanında anahtar kelimelerle, hakemli dergilerde araştırma makalesi olarak sınırlandırılan taramada, 139 sonuç listelenmektedir. Bulunan çalışmalarda TR Dizin indeksinde yer alan 26 çalışma örnekleme dahil edilmiştir (Bkz. Ek-3).

Springer veri tabanında branş olarak sosyal bilimler seçilerek ve belirlenen anahtar kelimelerle yapılan filtreleme sonucunda; 148 sonuç listelenmekte, listelenen çalışmalar içerisinde yapılan incelemede kriterlere uygun 2 makaleye ulaşılmaktadır. Bir makale Quality&Quantity International Journal of Methodology isimli dergide; diğer çalışma Southwestern Finans ve Ekonomi Üniversitesi tarafından desteklenen ve Springer AE dergisi olan Financial Innovation (FIN) dergisinde (SSCI, Scopus, Google Scholar, CNKI, CQVIP vb. indekslerde bulunan bir yayındır.) yer almaktadır.

41 milyondan fazla kayıt bulunan ve çok sayıda tanınmış prestijli dergi içermesi nedeniyle tercih edilen Science Direct veri tabanında yapılan aramada 19 sonuç elde edilmektedir. Sonuçlar arasından; 1973 yılında kurulmuş ve aylık hakemli akademik bir dergi olan Procedia- Social and Behavioral Sciences dergisinde yayımlan üç makale; ilk yayımı 1965 yılına dayanmakta olan Journal of World Business dergisinden iki makale; Journal of Business Research, Long Range Planning (LRP) Journal ile Technological Forecasting & Social Change dergilerinden birer makale belirlenen kriterlere uygundur.

1.600 dergiden 8 milyondan fazla makale sunan ve Wiley veri tabanında listelenen Journal of Public Affairs dergisindeki bir çalışma örnekleme alınmıştır.

Kendisi de bir aile şirketi olan ve 150 ülkeden 300’den fazla dergi yayımlanan Emeraldinsight veri tabanında yapılan taramada 13 makale listelenmektedir. Bunlar arasından İngiltere merkezli Corporate Governance dergisinde ve Journal of Family Business Management dergisinde yayımlanmış birer çalışma örnekleme alınmıştır.

Web of Sience veri tabanında 146 sonuç elde edilmiştir. 10 çalışma belirlenen kriterlere uymaktadır. Bu kapsamda; International Business Review, International Small Business Journal- Researching Entrepreneurship, International Journal of Cross Cultural Management, Journal of

World Business BEH- Business and Economic Horizons, Economics Bulletin, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF, European J. International Management, British Food Journal, Procedia - Social and Behavioral Sciences dergilerinden birer çalışma örnekleme alınmıştır.

Ayrıca işletme ve ekonomi ile ilgili çeşitli konularda en son akademik araştırmaları yaymak amacıyla 1985 yılında ABD’de kurulan ve bünyesinde 20 akademik dergi yayını yapan Clute Journals veri tabanında yapılan taramada International Business & Economics Research Journal (IBER) dergisinden bir makaleye ulaşılmıştır.

Belirlenmiş veri tabanlarındaki söz konusu araştırmaya ek olarak örnekleme çeşitlendirebilmek maksadıyla 1988 yılından itibaren sadece aile işletmeleri özelinde bilimsel kaynak olarak düzenli bir şekilde yayımlandığı bilinen Family Business Review dergisinde ayrıca araştırma yapılmış, ancak Türkiye’deki aile işletmelerini konu alan bir çalışma bulunamamıştır.

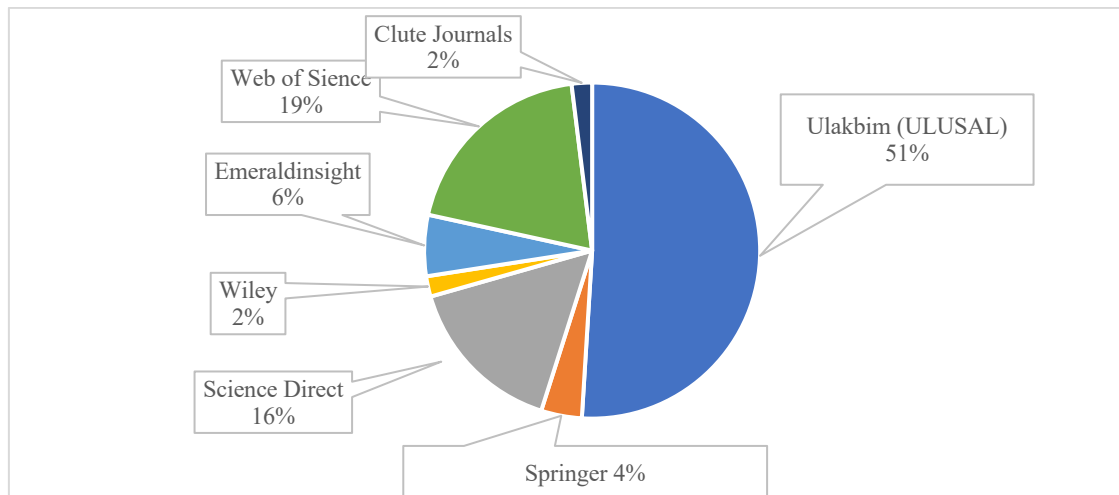
5. ARAŞTIRMA BULGULARI

Protokole uygun bulunan makalelerin veri tabanlarına dağılımı Tablo 1’de sunulmaktadır. Bu kapsamda 51 çalışmanın 26’sı ulusal 25’i uluslararası yayımlardan oluşmaktadır. Diğer bir ifadeyle mevcut çalışmaların %51’i ulusal yayımlarda yer almaktadır. Makalelerin veri tabanlarına dağılımı Grafik 1’dedir. Uluslararası anlamda en çok yayımın Web of Science veri tabanında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1: Makale Sayıları

Ulusal		Uluslararası	
Veri tabanı	Çalışma Sayısı	Veri tabanı	Çalışma Sayısı
Ulakbim Keşif	26	Springer	2
		Science Direct	8
		Wiley	1
		Emerald insight	3
		Web of Science	10
		Clute Journals	1

Grafik 1: Makale Veri Tabanı Dağılımı

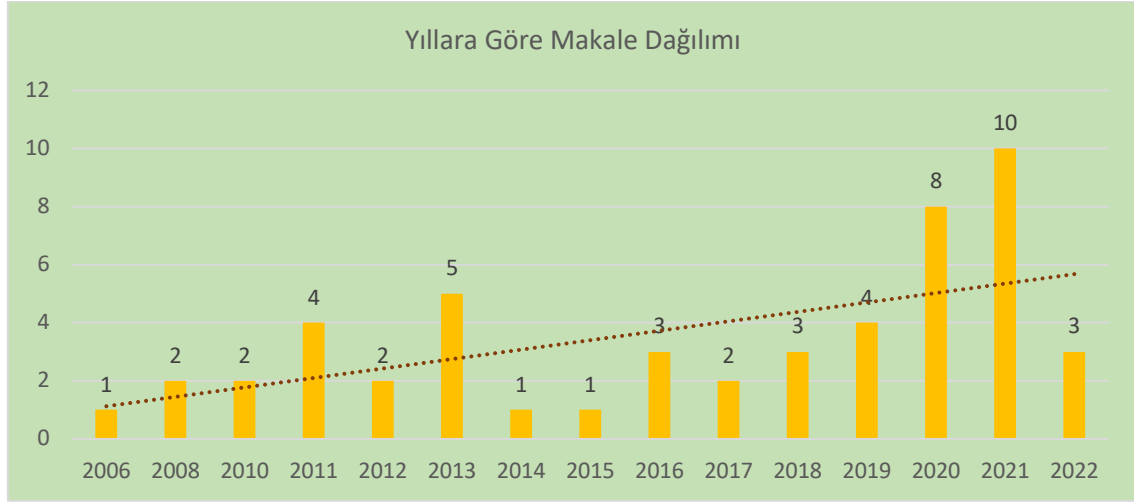
Türkiye’deki Aile İşletmelerini Konu Alan Akademik Literatür: Sistematik İnceleme ve Analiz

Örnekleminizdeki 51 makalenin 24’ü nitel (%47), 27’si nicel (%53) araştırma tasarımı kullanılarak, büyük çoğunluğu anket veya mülakat yöntemiyle yapılmıştır. Derleme yöntemi, vaka çalışması ve literatür analizi sadece 6 makalede kullanılmıştır. Çalışmalarda genel olarak örneklem belirli bir coğrafyaya bağlı kalınarak belirlenmiştir. Makaleler ağırlıklı olarak Türkiye’nin büyük şehirlerinde yoğunlaşmakta olsa da diğer şehirlerdeki aile işletmeleri üzerine de çalışmalar mevcuttur. Ancak ülke genelini kapsayacak şekilde bir sonuç elde eden veya bu düşünceyle oluşturulan örneklem üzerinde çalışan makale bulunmamaktadır.

Tablo 2: Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Ulusal	Uluslararası	Toplam
2006	-	1	1
2008	-	2	2
2010	1	1	2
2011	1	3	4
2012	1	1	2
2013	2	3	5
2014	1	-	1
2015	1	-	1
2016	3	-	3
2017	2	-	2
2018	1	2	3
2019	2	2	4
2020	3	5	8
2021	5	5	10
2022	3	-	3

Örnekleminizde yer alan makalelerin yıllara göre dağılımı Tablo 2’de sunulmaktadır. Grafik olarak gösteriminden (Bkz. Grafik 2) anlaşılacağı üzere, son yıllarda Türkiye’deki aile işletmeleri üzerine çalışma sayısında bir artış gözlemlenmektedir. Yapılan çalışmaların sayısının artışıyla birlikte akademik olarak ağırlığının arttığı söylenebilir. 2010’lu yıllarda yapılan çalışmalar daha çok ulusal yayınlarda yer almaktayken 2018 sonrasında uluslararası yayımların çoğaldığı görülmektedir. Ayrıca konuyla ilgili ulusal çapta ilk tez çalışması 1993 yılında yapılmış olmasına rağmen 2000 yılından 2010 yılına kadar olan on yıllık süreçte sadece 3 çalışma bulunmuştur. Dolayısıyla 2000’li yıllarda nadiren üzerinde durulan konuya olan ilgi 2010’lardan sonra başlamıştır.

Grafik 2: Yıllara Göre Makale Dağılımı

Atıf bir makalenin değerinin belirlenmesinde ölçü olabilir. Örneğimizde bulunan makalelerin alıntı sayıları Dimensions veri tabanından sorgulanmıştır. Makalelerin alıntı sayıları Ek 2 ve Ek 3'te görülebilmektedir. Bu anlamda en çok atıf alan International Business Review dergisinde yayımlanmış olan “Corporate governance and firm performance in emerging markets: Evidence from Turkey” isimli çalışmadır. International Business Review (IBR), uluslararası ticaret disipliniinde önde gelen uluslararası bir dergi ve Avrupa Uluslararası İşletme Akademisi'nin (EIBA) resmi dergisidir. Sciencedirect verilerine göre söz konusu yayının, bilimsel dergilerin önceki iki yılda yayınlanan makalelerin belirli bir yılda aldığı ortalama alıntı sayısını ölçtüğü olan etki faktörü 8,07'dir. Bu değeri daha anlamlı hale getirmek maksadıyla; Scopus veri tabanında (Elsevier) yer alan bilgilerden geliştirilen, dergileri ve ülke bilimsel göstergelerini içeren ve halka açık bir portal olan SCImago Journal & Country Rank üzerinden yapılan araştırmada derginin H-index değeri 105'tir. Diğer taraftan konu özelinde yayım yapan Family Business Review dergisinin H-index değeri 112 olduğu düşünüldüğünde; makalenin Türkiye'de aile işletmeleri üzerine yapılan akademik değeri en yüksek olan çalışma olduğu söylenebilir (Scimago Journal & Country Rank, 2023). Ayrıca makalenin 2019 yılında yayımlanmasına, dolayısıyla henüz yayımının dördüncü yılında olmasına rağmen atıf sayısı 174'e ulaşabilmiştir.

Ulusal olarak yayımlanan makaleler çoğunlukla Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır. Diğer yandan uluslararası veri tabanlarında yayımlanmış 25 makalenin toplam atıf sayısı 522 iken, ulusal olarak yayımlanan 26 makalenin sadece dokuzunun Dimensions veri tabanında bulunduğu ve toplamda 7 atıf aldığı tespit edilmiştir. Bu da ulusal makalelerin ortalama bir kez bile uluslararası olarak alıntılanmadığını göstermektedir. Dolayısıyla Türkçe yayımların genel literatürdeki görünürlüğünün düşük olduğu söylenebilir. Ancak alınan atıf sayısı göz önüne alındığında, son yıllardaki İngilizce çalışmaların uluslararası literatüre, geçmiş döneme göre daha fazla katkı sağladığı görülmektedir. Ayrıca en çok atıf alan çalışmaların aile işletmelerindeki; kurumsallaşma, aile kültürü ve yönetim konularında olduğu görülmektedir.

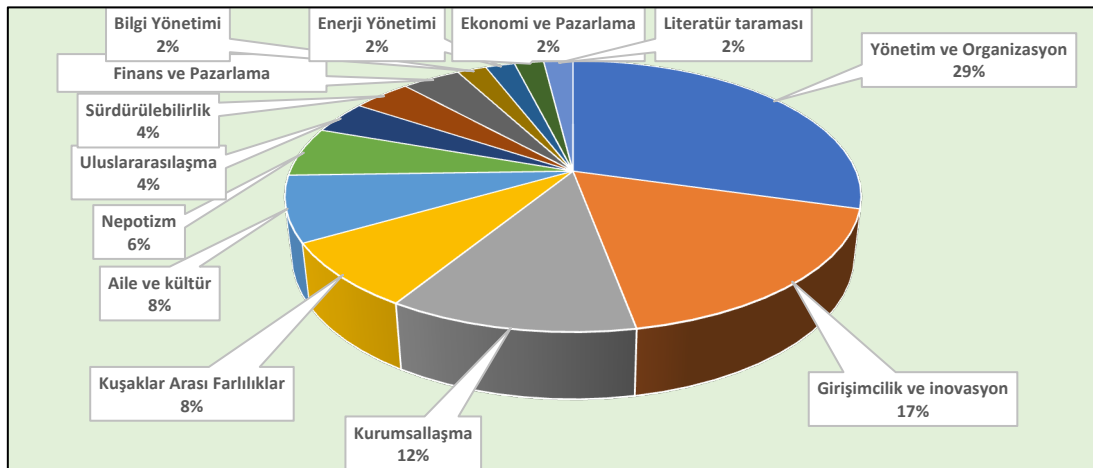
Çalışmaların konulara göre dağılımına baktığımızda en fazla çalışmanın “yönetim ve organizasyon” konusunda yapıldığı ve bunu “girişimcilik ve inovasyon” ile “kurumsallaşma” konularının izlediği; Tablo 3'te dağılımı sunulan ve Grafik-3'te yüzdelik dilimleri gösterilen

konular üzerinde çalışıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 3: Makalelerin Konulara Göre Dağılımı

Konular	Çalışma Sayısı	Konular	Çalışma Sayısı
Yönetim ve Organizasyon	15	Sürdürülebilirlik	2
Girişimcilik ve inovasyon	9	Finans ve Pazarlama	2
Kurumsallaşma	6	Bilgi Yönetimi	1
Kuşaklar Arası Farklılıklar	4	Enerji Yönetimi	1
Aile ve kültür	4	Ekonomi ve Pazarlama	1
Nepotizm	3	Literatür taraması	1
Uluslararasılaşma	2	Toplam	51

Grafik 3: Makale Konularının Oranları

Makalelerin yayımlandığı dergiler arasında bir yoğunlaşma tespit edilmemiştir. Her dergide bir veya iki yayına rastlamak mümkündür. Bu kapsamda uluslararası olarak Procedia-Social and Behavioral Sciences dergisi 4 yayım ile; Journal of Family Business Management ve Journal of World Business dergileri ikişer yayımla öne çıkarken, ulusal olarak İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisinde 3 yayım bulunduğu görülmektedir. Sonuç olarak Türkiye Aile İşletmeleri üzerine yapılan çalışmalarda, diğerlerinden belirgin fark yaratan bir akademik dergi bulunmadığı anlaşılmaktadır.

6. TARTIŞMA

Ülkemizde aile işletmeleri konusundaki eserlerin ortaya çıkış tarihlerine bakıldığında, hızla büyüyen bir araştırma alanı olduğu açıktır. Türkiye'deki aile işletmelerini konu eden çalışmalarla ilgili sistematik literatür analizi şeklinde daha önce yapılmış bir araştırmaya rastlanılmamıştır.

Mevcut çalışma, yalnızca bugüne kadar ülkemizdeki aile işletmeleri üzerine yapılan çalışmaları çıkarmakla kalmayıp, aynı zamanda rapor ettikleri sonuçları da sağladığından, analiz alanına giren diğer araştırmacılar için yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, bu çalışma, aşağıda sunulduğu üzere, gelecekteki araştırmalar için açık kalan bir dizi bilgi boşluğunu ve fırsatı tanımlamaktadır. Bu araştırma boşlukları, gelecekteki araştırmalar için, ilerleyen kısımda tanımlayacağımız ve tartışacağımız önemli iki alanda fırsat yarattığı görülmektedir. Bunlardan birincisi metodolojik alanda diğeri ise konu kapsamında karşımıza çıkmaktadır.

Araştırma Alanı 1 – Aile İşletmelerinde Metodolojik Yaklaşımlar

Yapılan çalışmaların ağırlıklı olarak anket ve mülakat yöntemi kullanılarak yapıldığı görülmektedir. Konu ile ilgili vaka, çoklu vaka veya derleme çalışmaları çok düşük seviyede kalmakta, incelenen konular sadece anket sonuçlarına bağlanmaktadır. Böylece incelemeler, gerçekleşenlerden ders çıkarma ve gerçekle teorinin birleşebileceği noktayı ortaya koyamamaktadır. Örneğin vaka çalışması, araştırmacının incelenen olgunun nasıl çalıştığını veya nasıl işlediğini etkili bir şekilde anlamasına izin vermek için belirli bir kişi, sosyal ortam, olay veya grup hakkında sistematik olarak yeterli bilgi toplamayı içeren bir yöntemi ifade etmektedir (Berg ve Lune, 2017). Bu çerçevede bir aile işletmesinin birden çok yönüyle ve bütüncül yaklaşımla irdelendiği vaka çalışmaları neredeyse bulunmamaktadır.

Yabancı literatürde çalışmalar ilerlemişken biz geride kalmış durumdayız.

Yabancı literatürdeki çalışmaların ağırlıklı olarak hangi yöntemle yapıldığının tespiti için Web of science veri tabanında sadece başlıklar üzerinden, “family business” anahtar kelimesiyle ve işletme ve ekonomi ana bilim dalları altında hızlı bir tarama yapılmıştır. Bulunan makalelerden sadece aile işletmelerini konu edinen bilimsel dergiler seçilerek arama daraltılmıştır. Sonuç olarak; Journal of Family Business Management, Family Business Review, Routledge Companion to Family Business, Journal of Family and Economics Issues ve Journal of Family Business Strategy dergilerinde yayımlanan toplam 34 makale tespit edilmiştir. Ek 4’te listelenen çalışmalara bakıldığında büyük çoğunluğun (%80) nitel araştırma yöntemiyle yapıldığı görülmektedir. Bu makalede belirtildiği üzere, Türkiye özelinde yapılan çalışmaların %47’si niteldir. Bu noktada literatürde mevcut çalışmaları farklı yöntemlerle bütünleştirecek, tamamlayacak ve farklı bakış açıları kazandıracak daha çok nitel çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Çalışmalarda örneklem seçiminin İstanbul, Kocaeli, İzmir gibi sanayisi gelişmiş ve yoğunlukla araştırma yapılan üniversitenin bulunduğu şehirlerde ağırlık kazandığı görülmektedir. Belirli il ve coğrafya ile sınırlı kalınması sebebiyle ülke genelini kapsayacak çalışma neredeyse yoktur. Bunun sonucunda her il için farklı sonuçlar elde edilebilmekte ya da daha önceki çalışmaların onaylanması şeklinde bir döngüye girilmektedir. Çalışmaların bölgesel veya ulusal yapılması, Türkiye genelini kapsayan sonuçlarla Japon aile işletmelerinin uluslararası literatürdeki yeri gibi “Türk Tipi Aile İşletmesi” kavramını ortaya koyacak bir sonuca ulaşmayı mümkün kılabılır.

Türkiye özelinde aile işletmeleri üzerine yapılan ve bazılarının çalışmamız örnekleminde bulunan bilimsel çalışmaların yoğunluğunun; örnek olarak alınan işletmelerde işveren veya çalışanlar üzerinde anket veya mülakat yoluyla, belirli istatistiklere dayalı ve daha önce yapılan çalışmaları destekler veya çürütür şekilde tekrarlardan oluştuğu ve yeni çalışmaların mevcut literatürün durumu ve eksiklikleri irdelenmeden veya göz ardı edilerek yürütüldüğü görülmektedir. Bu bağlamda yapılan bu literatür taramasının yeni yapılacak çalışmalara yol

gösterici olacağı ümit edilmektedir.

Araştırma Alanı 2 – Aile İşletmelerinde Konu Kapsamları

Literatürde hemen hemen her ülkede bulunan aile işletmeleri üzerine yapılan çalışmalar ve akademik makaleler mevcuttur. Ek 1’de sunulan yabancı literatür analizleri konu dağılımları Tablo 4’de gösterilmektedir. Genel olarak aile işletmeleri üzerine farklı kavramları ele alan birçok literatür analizi bulunmakla birlikte en çok yoğunlaşılan konuların; “yönetim ve organizasyon” ile “aile kültürünün işletmeye etkisi” ile ilgili olduğu görülmektedir. Bunlara ilaveten sık ele alınan konular arasında “aile işletmelerinde inovasyon” ve “ülkeler özelinde yapılan” aile işletmeleri çalışmalarıdır. Ülkeler özelinde bir çalışma İspanya, bir çalışma Çin ve bölgesel olarak Asya aile işletmeleri ele alınmıştır. Mevcut bütün veri tabanları taranmamıştır fakat araştırma örnekleme genişletildiğinde diğer ülkelerle ilgili olanların da bulunabileceği kuvvetle muhtemeldir. Ancak Ek 1’de belirlenen örnekleme 3 çalışma ülke/bölge ile ilgili olduğundan hareketle, mevcut literatür analizlerinin ortalama %10’unun ülkelerdeki aile işletmeleri özelinde olduğu söylenebilir.

Tablo 4: Yabancı Literatür Analizleri Konu Dağılımı

Konu	Makale Sayısı
Yönetim ve Organizasyon	11
Aile Kültürü	8
İnovasyon	4
Ülke/Bölge Özelinde	3
Turizm	2
Uluslararasılaşma	2
Aile işletmelerinde finansman	1

Var olan çalışmalar aile işletmelerinde aile faktöründen yönetime, finanstan kadınların işletmedeki konumuna kadar farklı konular ele alınmaktadır. Ancak her ülkede faaliyet gösteren aile işletmelerinin kendine özgü dinamikleri olduğundan konuyla ilgili ulusal çapta yapılan ancak uluslararası olarak yayımlanan çalışmalar daha görünür olacaktır.

7. SONUÇ

Örnekleme içerisinde neredeyse bütün çalışmalar farklı yerlerde yayımlanmıştır. Ulusal anlamda Kültür Üniversitesinin Aile İşletmeleri ve Girişimcilik Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından 2004 yılından itibaren iki yılda bir gerçekleştirdiği Aile İşletmeleri Kongresi ve konuşma kitapları bulunmaktadır. TAİDER (Türkiye Aile İşletmeleri Derneği) bünyesinde “İş’te Aile Dergisi” mevcut olsa da söz konusu yayımın akademik niteliği bulunmamaktadır. Sonuç itibarıyla Türkiye’deki aile işletmeleri ile ilgili ağırlık kazanan herhangi bir akademik yayım veya odaklanmış bir yayım yeri veya konuya yoğunlaşan bir akademik dergi yoktur. “Family business Review” dergisi gibi sadece aile işletmeleri üzerine bir akademik dergi veya konuya ağırlık veren süreklilik sağlayacak bir derginin belirlenmesi veya yeni bir akademi yayımının başlatılmasının söz konusu literatür boşluğunu dolduracağı değerlendirilmektedir.

Çalışmanın yapıldığı veri sağlayıcılarında Türkiye’deki aile işletmelerini konu edinen makalelerin uluslararası literatürde temsil edildiği söylenebilir. Örneğin Web of Science veri

tabanında çalışmamızda belirlenen “Family Business in Turkey” anahtar kelimeleriyle tarama yapıldığında ulaşılan çalışma sayısı 146 iken, anahtar kelimelerde sadece Türkiye yerine İspanya yazıldığında, diğer bir ifadeyle “Family Business in Spain” şeklinde arama yapıldığında 289 çalışmaya ulaşılmaktadır. Bu işlemi Fransa için yaparsak 142, Rusya için yaparsak 150 çalışma listelenmektedir. (Ana dili İngilizce olan ülkeler için çalışma sayısının yüksek olmasının doğal olduğu düşünülebileceğinden farklı dil konuşan ülkeler seçilmiştir). Bu durum göstermektedir ki literatürde Türkiye ortalama bir yere sahiptir ancak ulusal-uluslararası yayımlarda yer alma yıllarına bakıldığında son yıllarda uluslararası olarak yayımlanan makalelerin daha önceki yıllara göre arttığı görülmekte olsa da daha çok bilimsel çalışmaya ve bu çalışmaların uluslararası yayımlarda yer almasına ihtiyaç duymaktadır. Ayrıca uluslararası alıntılanma sayıları göz önüne alındığında; ulusal olarak yayımlanmış kıymetli çalışmaların, uluslararası platformlarda yayımlananlar kadar görünür olmadığı anlaşılmaktadır. Bunun temel sebebinin kullanılan dil olduğu değerlendirildiğinden müteakip çalışmaların İngilizce olarak yapılmasının çalışmaların akademik değerini arttıracakı söylenebilir.

Türk Aile işletmeleriyle ilgili gelecek çalışmalar için; metodolojik anlamda ders çıkarma ve gerçekte teorinin birleşebileceği noktayı ortaya koyacak vaka, çoklu vaka veya derleme tarzı olarak nitel yöntemle çalışılmasını, belirli bir il veya sanayi bölgesine bağlı kalmadan daha geniş örneklemle Türkiye’deki bölgeler veya ulusal çapta araştırmalar yapılmasını, akademik değeri arttırmak amacıyla uluslararası hakemli dergilerde ve veri tabanlarında yayımlanabilecek İngilizce çalışmalara ağırlık verilmesini tavsiye ediyoruz.

Çalışma sadece online kütüphaneler ve veri tabanları kullanılarak yapılmıştır. Bu sebeple belirlenen online veri tabanlarında bulunmayan makaleler dahil edilememiştir. Bu çalışmanın ulaştığı noktadan itibaren yeni yapılacak çalışmalar, örneğin konuyla ilgili lisans üstü tezlerini de dahil edecek şekilde daha kapsamlı olarak genişletilebilir.

KAYNAKÇA

- Berg, B. L., & Lune, H. (2017). *Qualitative research methods for the social sciences* (Ninth edition). Pearson.
- Casillas, J. C., & Moreno-Menéndez, A. M. (2017). International business & family business: Potential dialogue between disciplines. *European Journal of Family Business*, 7(1-2), 25-40. <https://doi.org/10.1016/j.ejfb.2017.08.001>
- Chua, J. H., Chrisman, J. J., & Sharma, P. (1999). Defining the Family Business by Behavior. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 23(4), 19-39. <https://doi.org/10.1177/104225879902300402>
- Colli, A. (2002). *The History of Family Business, 1850–2000* (1. bs). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511615009>
- Çınar, N. (2021). İyi Bir Sistemik Derleme Nasıl Yazılmalı? *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi*. <https://doi.org/10.26453/otjhs.888569>
- Dávila Aragón, G., Ramírez Pérez, H. X., & Rivas Aceves, S. (2018). Measuring familiness in private family firms: A bayesian network model. *Contaduría y Administración*, 63(3), 42. <https://doi.org/10.22201/fca.24488410e.2018.1722>
- Debellis, F., Rondi, E., Plakoyiannaki, E., & De Massis, A. (2021). Riding the waves of family firm internationalization: A systematic literature review, integrative framework, and

- research agenda. *Journal of World Business*, 56(1), 101144.
<https://doi.org/10.1016/j.jwb.2020.101144>
- Debicki, B. J., Miao, C., & Qian, S. (2020). Internationalization and family firm performance: A cross-cultural meta-analysis of the main effect and moderating factors. *Cross Cultural & Strategic Management*, 27(1), 1-25. <https://doi.org/10.1108/CCSM-04-2019-0075>
- European Family Businesses*. (2023). <https://europeanfamilybusinesses.eu/about-european-family-businesses/>
- EY and University of St.Gallen Family Business Index*. (2023). <https://familybusinessindex.com/>
- Freixanet, J., Renart Vicens, G., & Marquès Gou, P. (2024). Family firms' survival in an economic downturn: The role of ownership concentration and collaborative intensity. *Journal of Small Business Management*, 1-32.
<https://doi.org/10.1080/00472778.2023.2293905>
- Galvagno, M., & Pisano, V. (2021). Building the genealogy of family business internationalization: A bibliometric mixed-method approach. *Scientometrics*, 126(1), 757-783. <https://doi.org/10.1007/s11192-020-03755-4>
- Garfield, E. (1970). Citation Indexing for Studying Science. *Essays of an Information Scientist*, 1, 1933-1938.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Arastırma Yöntemleri: Felsefe—Yöntem - Analiz* (5. Baskı).
- Habbershon, T. G., & Williams, M. L. (1999). A Resource-Based Framework for Assessing the Strategic Advantages of Family Firms. *Family Business Review*, 12(1), 1-25.
<https://doi.org/10.1111/j.1741-6248.1999.00001.x>
- Habbershon, T. G., Williams, M., & MacMillan, I. C. (2003). A unified systems perspective of family firm performance. *Journal of Business Venturing*, 18(4), 451-465.
[https://doi.org/10.1016/S0883-9026\(03\)00053-3](https://doi.org/10.1016/S0883-9026(03)00053-3)
- Harvard Library*. (2023, Şubat 12). https://hollis.harvard.edu/primo-explore/search?vid=HVD2&sortby=rank&lang=en_US
- Herdman, E. A. (2006). Derleme makale yazımında, konferans ve bildiri sunumu hazırlamada pratik bilgiler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 3(1), 2-4.
- Kahveci, E., & Wolfs, B. (2019). Family Business, Firm Efficiency and Corporate Governance Relation: The Case of Corporate Governance Index Firms in Turkey. *Academy of Strategic Management Journal*, 1(18).
- Koçel, T. (Ed.). (2006). *2. aile işletmeleri kongresi: Kongre kitabı, 14-15 Nisan*. T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Aile İşletmeleri ve Girişimcilik Uygulama ve Araştırma merkezi.
- Kontinen, T., & Ojala, A. (2010). The internationalization of family businesses: A review of extant research. *Journal of Family Business Strategy*, 1(2), 97-107.
<https://doi.org/10.1016/j.jfbs.2010.04.001>
- Miller, D., Le Breton-Miller, I., Lester, R. H., & Cannella, A. A. (2007). Are family firms really superior performers? *Journal of Corporate Finance*, 13(5), 829-858.
<https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2007.03.004>
- Onur, T. (2019). *Aile İşletmelerinde Büyüme ve Uluslararasılaşma Üzerine Nitel Bir Araştırma* [Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü.
- Onur, T., & Çiftçi, U. S. (2020). Aile İşletmelerinde Büyüme Stratejisi olarak Uluslararasılaşma Seçeneği: Nitel Bir Araştırma (Internationalization Option as a Growth Strategy in

- Family Businesses: A Qualitative Research). *Journal of Business Research - Turk*, 12(1), 332-348. <https://doi.org/10.20491/isarder.2020.846>
- Scimago Journal & Country Rank. (2023). <https://www.scimagojr.com/>
- Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 104, 333-339. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.07.039>
- Szabó, A., Black Sea Economic Cooperation (Organization), & Konrad-Adenauer-Stiftung (Ed.). (2014). *Family Businesses and SMEs in the BSEC: 7-9 October 2013, Istanbul, Turkey*. Konrad Adenauer Stiftung.
- Ültay, E., Akyurt, H., & Ültay, N. (2021). Sosyal Bilimlerde Betimsel İçerik Analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*. <https://doi.org/10.21733/ibad.871703>
- Yavuz, N. (2022). SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW IN SOCIAL SCIENCES. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute*. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1134606>
- Yildiz, A. (2022). Bir Araştırma Metodolojisi Olarak Sistemik Literatür Taramasına Genel Bakış. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 367-386. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227366>
- Zaniewska, K. (2012). Determinants of family business internationalization. Review of existing research. *Economia Marche Journal of Applied Economics*, 31(2).
- Żukowska, B. A., Martyniuk, O. A., & Zajkowski, R. (2021). Mobilisation of survivability capital – family firm response to the coronavirus crisis. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 27(9), 48-81. <https://doi.org/10.1108/IJEBr-02-2021-0147>

Türkiye'deki Aile İşletmelerini Konu Alan Akademik Literatür: Sistematik İnceleme ve Analiz
EKLER

Ek 1- Tablo 5: Uluslararası Aile İşletmeleri Literatür Çalışmaları

S. N	Makale	Yıl	Veri Tabanı	Dergi	Konu
1	Daughter Exclusion in Family Business Succession: A Review of the Literature	2010	Web of science	Journal of Family and Economic Issues	Aile Kültürü
2	The Use of Owner Resources in Small and Family-Owned Businesses: Literature Review and Future Research Directions	2010	Web of science	Journal of Family and Economic Issues	Aile işletmelerinde finansman
3	Boards of Directors in Family Businesses: A Literature Review and Research Agenda	2011	Web of science	International Journal of Management Reviews	Yönetim ve organizasyon
4	Uncertainty in the Family Business facing the process of internationalization: Literature review and future research agenda	2014	Web of science	Intangible Capital	Uluslararasılaşma
5	The internationalization of family businesses - A literature review of extant research	2015	Web of science	Betriebswirtschaftliche Forschung und Praxis	Uluslararasılaşma
6	Corporate governance in family businesses from Latin America, Spain and Portugal A review of the literature	2016	Web of science	Academia Revistatino Americana de Administracion	Yönetim ve organizasyon
7	A Review of the Academic Literature on Family Business in Spanish ²	2017	Web of science	Routledge Companion to Family Business	İspanya aile işletmeleri
8	Open Innovation: A Literature Review and Recommendations for Family Business Research	2017	Web of science	Routledge Companion to Family Business	İnovasyon
9	The role of women as entrepreneurs in family business A literature review	2018	Web of science	Women Entrepreneurship in Family Business	Aile Kültürü
10	Conflict management in family businesses: A bibliometric analysis and systematic literature review	2018	Web of science	International Journal of Conflict Management	Yönetim ve organizasyon
11	The role of gender in family-business research A systematic review of the literature	2018	Web of science	Women Entrepreneurship in Family Business	Aile Kültürü
12	Technological innovation and socioemotional wealth in family firm research	2018	Google Scholar	Journal of the Iberoamerican Academy of Management	İnovasyon
13	Which business model for the family business? A literature review and extension	2019	Web of science	Family Firms and Institutional Contexts: Business Models, Innovation and Competitive Advantage	Yönetim ve organizasyon
14	Gender-related factors in family business succession: a systematic literature review	2019	Web of science	Review of Managerial Science	Aile Kültürü
15	Diversification of the family business in emerging countries from the perspective of socio-emotional wealth. Literature Review	2019	Web of science	Cuadernoss de Administracion Universidad Del Valle	Aile Kültürü
16	A systematic literature review on family business: insights from an Asian context	2020	Emerald	Journal of Family Business Management	Asya'daki aile işletmeleri
17	Family business in tourism: an international systematic review of literature with an emphasis on Latin America	2020	Emerald	Academia Revista Latinoamericana de Administración	Turizm
18	Structured literature review on organizational innovation in family business context	2020	Web of science	Strategic Management	İnovasyon
19	Intrafamily Conflicts in Family Businesses: A Systematic Review of the Literature and Agenda for Future Research	2020	Web of science	Family Business Review	Aile Kültürü
20	Trust and reputation in family businesses: A systematic literature review of past achievements and future promises	2021	ScienceDirect	Journal of Business Research	Yönetim ve organizasyon
21	Thriving family businesses in tourism and hospitality: A systematic review and a synthesis of the relevant literature	2021	Emerald	Journal of Family Business Management	Turizm
22	Resilience of Family Businesses - A Systematic Literature Review	2021	Web of science	Betriebswirtschaftliche Forschung und Praxis	Yönetim ve organizasyon
23	Family business research: Reviewing the past, contemplating the future	2021	Google Scholar	Journal of Family and Economic Question	Yönetim ve organizasyon
24	The why and how of corporate social responsibility in family business: a literature review	2021	Google Scholar	International Journal of Transitions and Innovation Systems	Aile Kültürü
25	Socioemotional wealth in family business research: A systematic literature review on its definition, roles and dimensions	2022	ScienceDirect	European Management Journal	Aile Kültürü
26	The role of trust in family business stakeholder relationships: A systematic literature review	2022	ScienceDirect	Journal of Family Business Strategy	Yönetim ve organizasyon
27	Literature review on generational inheritance model and applications for Chinese family businesses	2022	Web of science	Frontiers in Psychology	Çin'deki Aile işletmeleri
28	Social network research in the family business literature: a review and integration	2022	Web of science	Small Business Economics	Yönetim ve organizasyon
29	Social Capital in the Family Business Literature: A Systematic Review and Future Research Agenda	2022	Web of science	Family Business Review	Yönetim ve organizasyon
30	Family business succession and innovation: a systematic literature review	2023	Web of science	Review of Managerial Science	İnovasyon
31	Protocol: Systematic literature review on family business and information and communication technologies	2023	Web of science	Pom-Working Papers on Operations Management	Yönetim ve organizasyon

Ek 2- Tablo 6: İncelenen Uluslararası Çalışmalar

S.N.	Yıl	Çalışma	Veri Tabanı	Yazar	Dergi	Veri Kaynağı	Araştırma Yöntemi	Konu/ Kapsam	Ulaşılan Sonuç	Alıntılanma Sayısı	Örneklem
1	2006	Board process attributes and company performance of family-owned businesses in Turkey	Emerald insight	Veysel Kula, Ekrem Tatoglu	Corporate Governance	Anket	Nitel	Aile ve kültür	Şirket yöneticilerin bilgiye erişim, yönetim kurulunun güvene dayalı sorumluluğu yerine getirme etkinliği ile olumlu yönde ilişkili olduğu bulunmuştur.	30	TOBB Endüstriyel Veri Tabanına kayıtlı 460 şirket
2	2008	Succession planning in family-owned businesses - Evidence from Turkey	Web of Science	Ekrem Tatoglu, Veysel Kula, Keithw Glaister	International Small Business Journal	Anket	Nitel	Aile ve kültür	Varis devrinin her aşamasında daha profesyonel danışmanlık alanın ve aile ile şirket arasında açıkça tanımlanmış rol ve sorumlulukları olan aile konseyleri kurulması gerektiği tespit edilmiştir.	59	TOBB' da listelenen 430 firma
3	2008	Performance implications of institutionalization process in family-owned businesses: Evidence from an emerging economy	Web of Science	Güven Alpay, Muzaffer Bodur, Cengiz Yılmaz, Saadet Çetinkaya, Laçın Arıkan	Journal of World Business	Anket	Nitel	Aile ve kültür	Aile işletmelerinde kurumsallaşmanın üç farklı yönü; şeffaflık, nesnellik/adalet ve resmileşme/profesyonellik olduğu tespit edilmiştir.	31	Türkiye' de 132 aile işletmesi
4	2010	Family involvement in and institutionalization of family businesses: A research	Web of Science	Evren Ayrancı	BEH- Business and Economic Horizons	Anket	Nitel	Bilgi Yönetimi	Aile katılımının kurumsallaşma üzerinde zayıf, olumsuz bir etkiye sahip olduğu üst düzey aile baskısıyla karşılaştığında uluslararasılaşmaya gönüllüz baktığı tespit edilmiştir.	5	İstanbul, Kocaeli, Ankara, İzmir
5	2011	A Study On The Effects Of Nepotism, Favoritism And Cronyism On Organizational Trust In The Auditing Process In Family Businesses In Turkey	Clute Institute	Hatice Necla Keleş, Tuğba Kırıl Özkan, Muhammet Bezirci,	International Business & Economics Research Journal	Anket	Nitel	Enerji Yönetimi	Kayırmacılık, adam kayırmacılık ve ayrımcılığın aile işletmelerinde örgütsel güveni azalttığı tespiti yapılmaktadır.	38	İstanbul, 240 çalışan

Türkiye'deki Aile İşletmelerini Konu Alan Akademik Literatür: Sistematik İnceleme ve Analiz

S.N.	Yıl	Çalışma	Veri Tabanı	Yazar	Dergi	Veri Kaynağı	Araştırma Yöntemi	Konu/Kapsam	Ulaşılan Sonuç	Alıntılanma Sayısı	Örneklem
6	2011	The Effects of Relationship Orientation Through Innovation Orientation on Firm Performance: An Empirical Study on Turkish Family-Owned Firms	Science Direct	Cemal Zehir, Erkut Altındağ, A.Zafer Acar	Procedia - Social and Behavioral Sciences	Anket	Nicel	Finans ve Pazarlama	Aile şirketi yöneticileri, kuruluşlarının yenilikler konusundaki yönelimini değerlendirebilmesi gerektiği ve bir geçiş ekonomisinde yeni ürün geliştirme faaliyetlerinin iyileştirilmesi için bir inovasyon yöneliminin faydalı olduğu tespiti yapılmaktadır göstermektedir	21	Marmara Bölgesi 159 işletme
7	2011	Women in Turkish family businesses: Drivers, contributions and challenges	Web of Science	M. Karataş-ÖzkanA. Erdoğan, K. Nicolopoulou	International Journal of Cross-Cultural Management	Söyleşi	Nitel	Finans ve Pazarlama	Araştırma, iş hayatında iş sahiplerinin erkekleri kadınlara tercih etmesi nedeniyle, Türk kadınlarının çoğunun görünmezlik sorunu yaşadığını Türkiye'de iş hayatının erkek egemen olması ve iş adamlarının kadınlarla çalışmaya alışkın olmaması olduğu tespiti yapılmıştır.	21	Aile şirketlerinden 8 kadın
8	2012	Back to the Past: Re-Measuring the Levels of Strategic Orientations and Their Effects on Firm Performance in Turkish Family Firms: An Updated Empirical Study	Science Direct	Erkut Altındağ, Cemal Zehir	Procedia - Social and Behavioral Sciences	Anket	Nicel	Girişimcilik ve inovasyon	Türkiye'deki aile işletmelerinde adaptasyonun finans ve performans üzerinde pozitif etkisi olduğu tespit edilmiştir.	3	Marmara Bölgesi, 143 işletme
9	2013	Exploring the connections among spiritual leadership, altruism, and trust in family businesses	Springer	Nurten Polat Dede · Evren Ayrancı	Quality Quantity International Journal of Methodology	Anket	Nicel	Girişimcilik Fedakârlık ve inovasyon	Fedakârlık ve güven faktörlerinin liderlik üzerindeki pozitif etkisinin literature paralel şekilde teyit edildiği ifade edilmiştir.	13	İstanbul, 250 işletme
10		A Research To Determine The Relationship Between Organizational Justice and Psychological Ownership Among Non-Family Employees in a Family Business	Science Direct	Ceren Giderler Atalay, Derya Ergun Özler	Procedia - Social and Behavioral Sciences	Anket	Nicel	Yönetim ve Organizasyon	Örgütsel adalet ile psikolojik organizasyon sahiplenme arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir.	15	Türkiye'de bir işletme

Ferhat DİNLER ve Faruk ŞAHİN

S.N.	Yıl	Çalışma	Veri Tabanı	Yazar	Dergi	Veri Kaynağı	Araştırma Yöntemi	Konu/Kapsam	Ulaşılan Sonuç	Alıntılanma Sayısı	Örneklem
11	2013	The relationship between strategic management, institutionalization and human resource management: a survey study with family businesses located in the northeast Anatolia sub economic region of Turkey	Web of Science	Orhan Çınar, Fatih Karaoğlu	Procedia - Social and Behavioral Sciences	Anket	Nitel	Girişimcilik Stratejik yönetim, uluslararasılaşma ve ve inovasyon insan kaynakları yönetimi arasında güçlü bir bağ olduğu; Çoğu aile işletmesinde profesyonel düşünce yerine geleneksel yönetim anlayışının hakim olduğu sonucuna varılmaktadır.		4	Bayburt, Erzurum, 389 firma
12	2018	Founding family effects on business group growth: Longitudinal evidence from Turkey (1925–2012)	Science Direct	Ayşe Karaevli, B. Burcin Yurtoglu	Long Range Planning (LRP)	Farklı kaynaklardan toplanan verilerin derlemesi	Nitel	Girişimcilik Türkiye'de ilk doğan varisin ve ve inovasyon varislerin erkek olmasının işletme grupları oluşmasına özellikle ilk dönemde pozitif etki ettiği ifade edilmektedir.		10	Yok
13	2018	Board composition, family ownership, institutional distance and the foreign equity ownership strategies of Turkish MNEs	Science Direct	Tulay İlhan-Nas, Tarhan Okan, Ekrem Tatoglu, Mehmet Demirbağ, Geoffrey Wood, Keith W. Glaister	Journal of World Business	Veri Analizi	Nitel	Yönetim ve Yönetim Kurulundaki bağımsız Organizasyon yöneticilerin oranının artmasının, deniz aşırı işi raklelerde daha büyük hisseler alma isteğinin azalmasına yol açmaktadır.		41	Türkiye'de 71 işletme
14	2019	Corporate governance and firm performance in emerging markets: Evidence from Turkey	Web of Science	İlhan Çiftçi, Ekrem Tatoglu, Geoffrey Wood, Mehmet Demirbağ, Selim Zaim	International Business Review	Çeşitli raporlar ve kişilerle doğrudan mülakat	Nitel	Kurumsallaş Aile işletmede yönetimin toplanmasının veya yönetim kurullarının geniş tutulmasının şirket yönetimine pozitif katkısı olduğu ifade edilmektedir.		174	Borsa İstanbul' da listelenen 210 firma
15	2019	Foreign investors' preferences for family involvement and corporate governance: evidence from Turkey	Web of Science	Pınar Şener	Economics Bulletin	BIST raporları	Nitel	Kurumsallaş Yabancı yatırımcılar yönetimde aile üyelerinin olmasına değil yönetim ve mülkiyet çeşitliliğinden rahatsız olmaktadır.		1	Borsa İstanbul' da 196 şirket

Türkiye'deki Aile İşletmelerini Konu Alan Akademik Literatür: Sistematik İnceleme ve Analiz

S.N.	Yıl	Çalışma	Veri Tabanı	Yazar	Dergi	Veri Kaynağı	Araştırma Yöntemi	Konu/Kapsam	Ulaşılan Sonuç	Alıntılanma Sayısı	Örneklem
16	2020	Effect of financial constraints on the growth of family and nonfamily firms in Turkey	Springer	Bahadır Ergün, Ömer Tuğsal	Financial Innovation	Finnet Database	Nicel	Nepotizm	Aile olmayan işletmeler finansal engellerle karşılaşırken aile şirketlerinin arkasında aile gruplarının olması daha kolay kaynak bulmayı sağlamakta olduğu tespiti vardır.	8	Yok
17	2020	Turkish delight a public affairs study on family business: The influence of owners in the entrepreneurship orientation of family-owned businesses	Wiley	Phil Harris, Özlem Özdemir	J Public Affairs	Söyleşi	Nitel	Uluslararası Girişimcilik yöneliminin, Aile şirketi aşma sahiplerinin girişimci özellikleri ile olumlu bir şekilde ilişkili olduğu ve ülke kültürüyle ilgili olduğu sonucuna varılmaktadır.	20 Türk aile işletmesi	4	
18	2020	Knowledge management and human resources performance: evidence from Turkish family businesses	Emerald insight	Halil Zaim, Veland Ramadani, Sait Revda, Dinibutun, Shqipe Gërguri-Rashiti, Dina Sabry Said	Journal of Family Business Management	Anket	Nicel	Uluslararası Bilgi yönetimi süreçlerinin insan kaynakları yönetimi performansı ile önemli pozitif ilişkilere sahip olduğunu göstermekte ve çalışma, bilgi yönetimi süreçlerinin aile şirketlerinde insan kaynakları yönetimi performansını geliştirdiğini göstermektedir.	Türkiye'deki aile işletmelerindeki 750 çalışan	3	
19	2020	The relation between religiosity, family cohesion and ethical leadership: a study of family firms in Turkey	Emerald insight	Mehmet Çetin	Journal of Family Business Management	Anket	Nicel	Yönetim ve Çalışmada aile uyumu, içsel dindarlık Organizasyon ve manevi iyilik odaklı dindarlığın pozitif yönde olduğu, sektörler dindarlığın ise aile üyesi yöneticiler tarafından derecelendirilen 20etik liderlik düzeyleri ile negatif yönde ilişkili olduğu tespiti yapılmaktadır.	İstanbul, 51 işletme	6	
20	2020	A Conceptual Framework of Internationalization of Family Business Groups: Turkey Context	Web of Science	Ayşe Çoban Kayacı, Aylin Ataay	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi	Derleme	Nicel	Yönetim ve Aile Organizasyon Uluslararasılaşması üzerine derleme	Grupların	0	Yok

Ferhat DİNLER ve Faruk ŞAHİN

S.N.	Yıl	Çalışma	Veri Tabanı	Yazar	Dergi	Veri Kaynağı	Araştırma Yöntemi	Konu/Kapsam	Ulaşılan Sonuç	Alıntılanma Sayısı	Örnekleme
21	2021	Scrutinizing innovation performance of family firms in efficiency-driven environment	Science Direct	Ezgi Baday Yıldız, Marina Dabic , Nebojsa Stojic Yesim Dindaroğlu, Serdal Temel	Journal of Business Research	Farklı kaynaklardan toplanan verilerin derlemesi	Nitel	Yönetim ve Aile şirketlerinin “ aile yapısının” Organizasyo yeniliğe iki şekilde katkıda bulunduğu, yenilik performansını doğrudan etkileyen bilgi birikimi ve aile işletmelerinin özümsemeye kapasitesini geliştirdiği tespitine yer verilmektedir.	6	Türkiye genelinde 293 aile şirketi	
22	2021	Family ownership, market development, and internationalization of Turkish business groups (1925-2017)	Science Direct	Ayşe Karaevli, B. Burcin Yurtoglu	Journal of Business Research	Farklı kaynaklardan toplanan verilerin derlemesi	Nitel	Yönetim ve Aile mülkiyetinin ve kontrolünün Organizasyo nesiller boyunca dağılımı uluslararasılaşmayı engellemekte, kurucu olmayan kuşakların kontrolünün firmalarının uluslararasılaşması üzerindeki etkileri olumsuz olduğu sonucuna varılmaktadır.	4	Türkiye’deki aile işletmeleri grupları	
23	2021	Rural context favoring family business and urban context promoting non-family business in Egypt, Morocco and Turkey	Web of Science	Seham Ghalwash, Esra E. Karadeniz, Fatima Boutaleb	European J. International Management	Anket	Nitel	Yönetim ve Çalışma, bir işletmenin kentsel bir Organizasyo bölgeden ziyade kırsal bir bölgede olması durumunda bir aile şirketi olma olasılığı daha yüksek olduğu ve üç ülke arasında aile şirketi en yaygın olarak Fas ve en az olanın Mısır olduğu tespit edilmiştir.	0	3 ülkeden 3935 kişi	
24	2021	The correlates of energy management practices and sales performance of small family food firms in Turkey	Web of Science	Adah-Kole Emmanuel Onjewu, Elmar Puntiaer, Sundas Hussain	British Food Journal	The World Bank Data verileri	Nitel	Yönetim ve Enerji yönetimi uygulamalarının Organizasyo benimsenmesinin firmaya maddi faydaların olduğunu, ayrıca aile gıda işletmeleri gibi küçük firmaların enerji yoğunlukları düşük olsa da enerji tüketim hedefleri belirleyerek satış performanslarını artırabileceği tespiti yapılmaktadır.	1	Türkiye’deki 137 işletme	
25	2021	Industry 4.0 impacts on responsible environmental and societal management in the family business	Science Direct	Yigit Kazancoglu, Muruvvet Deniz Sezer, Yesim Deniz Ozkan-Ozen, Sachin Kumar Mangla, Ajay Kumar	Technological Forecasting & Social Change	Vaka Çalışması	Nitel	Girişimcilik İnovasyona yapılan yatırım, aile ve inovasyon şirketlerinin hayatta kalması ve büyümesi için kritik hale gelmiştir.	24	Türkiye’de bir işletme	

Türkiye'deki Aile İşletmelerini Konu Alan Akademik Literatür: Sistematik İnceleme ve Analiz
Ek 3- Tablo 7: İncelenen Ulusal Çalışmalar

S.N.	Yıl	Çalışma	Veri Tabanı	Yazar	Dergi	Veri Kaynağı	Araştırma Yöntemi	Konu/Kapsam	Ulaşılan Sonuç	Alıntılanma Sayısı	Örneklem
1	2010	Aile İşletmelerinde Kuşaklar Arası Geçişte Örgütsel Hafıza Üzerine Nitel Bir Araştırma	ULAKBİ M Keşif	Mehmet Akif Çini, Meral ERDİRENÇELE, Bİ, Mustafa Atilla Arıcıoğlu	Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Söyleşi-mülakat	Nitel	Kuşaklar Arası Farlılıklar Aile kurumsallaşma için gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.	Aile işletmelerinin sürdürülebilirlikleri açısından örgütsel hafızanın yeri ve tabanında ailelerin önemli olduğu ve bulunmama kurumsallaşma için gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.	Dimensions veri tabanında	Konya, 1 işletme
2	2011	Aile İşletmelerinde Yöneticilerin Demografik Özellikleri ve Yönetim Fonksiyonları ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma	ULAKBİ M Keşif	Adnan Kalkan, Özlem Ç. Bozkurt, Ömer Faruk Oktar, Merve Türk	Ulusal arası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi	Anket	Nicel	Yönetim ve çalışma süreleri ile yöneticilerin on Organizasyon ve koordinasyon ile ilgili sorunları arasında herhangi bir ilişki yoktur. Yöneticilerin eğitim düzeyi ve yöneticilerin yaşı arasında ters yönlü bir ilişki vardır.	Yönetim ve çalışma süreleri ile yöneticilerin on Organizasyon ve koordinasyon ile ilgili sorunları arasında herhangi bir ilişki yoktur. Yöneticilerin eğitim düzeyi ve yöneticilerin yaşı arasında ters yönlü bir ilişki vardır.	Dimensions veri tabanında	Gebze/Kocaeli, 63 işletme
3	2012	Aile İşletmelerinin Kuşaklararasılaşma Devri: Varisler Üzerine Bir Araştırma	ULAKBİ M Keşif	Mehmet Yetkin, Yasin Çakırel	Akademik Hassasiyetler	Söyleşi-mülakat	Nicel	Kuşaklar Arası Farlılıklar Aile kurumsallaşma için gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.	Varislerin yetkilendirilme sürecinin belirli bir plan dahilinde yapılmadığı, kavramının bulunmama çerçevesinde ‘ Kurucuya Eş Bıçimli Yetiştirme Model’ iyle devir yapıldığı tespit edilmiştir.	Dimensions veri tabanında	Kırklareli, 22 işletme
4	2013	Kurumsallaşmanın Aile İşletmelerinin Sürdürülebilirliğine Etkisi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz	ULAKBİ M Keşif	Ayşe Karamanlı Iğın, Eray Karaaslan	Akademik Hassasiyetler	Söyleşi-mülakat	Nitel	Sürdürülebilirlik Aile anayasası oluşturmuş ve duygusal ilirlik yönetimi başarısı olmaları, bilgiyi kullanmaları bununla birlikte aidiyet bulunmama duygusunu geliştirdikleri sonucuna varılmıştır.	Aile anayasası oluşturmuş ve duygusal ilirlik yönetimi başarısı olmaları, bilgiyi kullanmaları bununla birlikte aidiyet bulunmama duygusunu geliştirdikleri sonucuna varılmıştır.	Dimensions veri tabanında	Üç işletme
5	2013	Vekalet Kuramı Bakış Açısıyla Aile İşletmelerinde Kurumsallaşma ve Nepotizm İlişkisi	ULAKBİ M Keşif	Tamer Bolat, Oya İnci Bolat, Murad Yüksel, Yahya Katı, Oğuzhan Kinter	Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Anket	Nicel	Kurumsallaşma Aile işletmelerinde kurumsallaşma ile nepotizm arasında anlamlı ve negatif bir ilişki olduğu tespiti yapılmaktadır.	Aile işletmelerinde kurumsallaşma ile nepotizm arasında anlamlı ve negatif bir ilişki olduğu tespiti yapılmaktadır.	2	Balıkesir, 7 işletme

S.N.	Yıl	Çalışma	Veri Tabanı	Yazar	Dergi	Veri Kaynağı	Araştırma Yöntemi	Konu/Kapsam	Ulaşılan Sonuç	Alıntılanma Sayısı	Örneklem
6	2014	Turizm Sektöründe Aile İşletmelerinin Kurumsallaşma Sorunları: Kocaeli Örneği.	ULAKBİ M Keşif	Gülçin Özbay, Koray Yunus Ellidört	Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Söyleşi-mülakat	Nitel	Kurumsallaşma	Aile işletmesinde stratejik kararların büyük oranla işletme sahibi tarafından alınması, kurumsallaşma kavramıyla ilgili birtakım sıkıntıların olduğunu göstermektedir.	1	Kocaeli, 39 yönetici
7	2015	Nepotizmin İş Stresi, İş Tatmini, Olumsuz Söz Söyleme ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkileri: Aile İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma	ULAKBİ M Keşif	Mustafa Büte	Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Anket	Nitel	Nepotizm	Nepotizmin ve işe alma sürecinde boyutları ile iş stresi arasında pozitif ilişki olduğu tespit edilmiştir.	Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	Trabzon, 8 işletme
8	2016	Aile İşletmelerinde Nesiller Arası Farklar: Lojistik Sektöründe Bir Uygulama	ULAKBİ M Keşif	İlke Ayaz, Sezin Gidener, Gülferm Nazlı	Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi	Söyleşi-mülakat	Nitel	Kuşaklar Arası Farklılıklar	Birinci neslin aile işletmelerine dair daha olumlu görüşlere sahip olduğu, ikinci neslin aile işletmeleri kavramına karşı karamsar oldukları ve çeşitli kaygılar taşıdıkları tespit edilmiştir.	0	UTİKAD üyesi 5 Şirket
9	2016	Gönüllüden Zorunlu Bağimsız Denetime Geçişin Aile İşletmelerinde Kurumsal Yönetime Etkileri	ULAKBİ M Keşif	Durmuş Acar, Ahmet Aktürk, Ahmet Coşkun	Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Veri Analizi	Nitel	Yönetim ve Bağimsız denetimin, aile işletmelerinde Organizasyon değişen dünya koşullarına uyum noktasında oluşan sorunların aşılmasında destekleyici bir unsur olarak görülebileceği	Derleme	Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	
10	2016	Paydaşların Önceliği Teorisinin Aile İşletmelerinin Performansına Etkisi	ULAKBİ M Keşif	Mehmet Akif Çini, Hasan Kürşat Güleş, Mustafa Atilla Ancioğlu	Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Anket	Nitel	Yönetim ve Paydaşların ile çalışanlar arasında Organizasyon dengsizlik ve uyumsuzluklar işletmenin sürdürülebilirliğini tehlikeye atmaktadır.	12 İde 308 işletme	Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	

Türkiye'deki Aile İşletmelerini Konu Alan Akademik Literatür: Sistematik İnceleme ve Analiz

S.N.	Yıl	Çalışma	Veri Tabanı	Yazar	Dergi	Veri Kaynağı	Araştırma Yöntemi	Konu/Kapsam	Ulaşılan Sonuç	Alıntılanma Sayısı	Örneklem
11	2017	Aile İşletmelerinde Kurumsallaşma Düzeyi ve Örgütsel Performans İlişkisinin İncelenmesi	ULAKBİ M Keşif	Selin Yurdakul, Osman Bayraktar	İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Anket	Nicel	Kurumsallaşma Aile işletmelerinde kurumsallaşma düzeyinin örgütsel performans algısı üzerindeki etkisi bulunmamaktadır.		Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	İstanbul, 50 işletme
12	2017	Aile İşletmelerinde Aile Değerlerinin Örgüt Kültürüne Etkisi.	ULAKBİ M Keşif	Metin Reyhanoglu, Şükran Sıtkınoğlu Yıldırım	İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi	Anket	Nicel	Aile ve Aile kültürü tarafından oluşturulması ve beyan edilmesiyle ortak ve tek aile bireyleriyle uyumlu aile değerlerinin oluşması gereklidir.	1	Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	Antakya, 10 işletme
13	2018	Kıdemli aile işletmelerinde kurum içi girişimciliği etkileyen faktörler üzerine bir araştırma.	ULAKBİ M Keşif	Murat Yasoğlu, Arzu Ülgen Aydınlik	İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi	Anket	Nicel	Girişimcilik Stratejik planlama değişkeninin kurum ve inovasyon girişimcilik ile geçmiş performans, algılanan teknolojik fırsatlar ve bulunmada değişime duyulan istek arasında ki bir düzenleyici etkisi bulunmamaktadır.	Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	İKÜ Aile İşletmeleri Kongresi Kitapçığında yer alan "Kıdemli Aile İşletmeleri Listesinden 56 İşletme
14	2019	Aile-güç, deneyim, kültür ölçeği ve aile işletmelerinde aile etkisi ile tepeler yöneticilerin aile üyesi olan yöneticilere yönelik bakışı arasındaki ilişki üzerine bir araştırma	ULAKBİ M Keşif	Evren Ayrancı, Fatih Semercioz	İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi	Anket	Nicel	Yönetim ve AGDK ölçeğinin İstanbul'daki Organize sanayi bölgelerinde bulunan ve araştırmaya katılan aile işletmelerine birebir uymadığı sonucuna ulaşılmıştır	Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	İstanbul, 100 işletme
15	2019	Yerel Aile İşletme Gruplarında Çeşitlendirme Stratejileri: Pazar Yönelimli mi Kaynak Yönelimli mi?	ULAKBİ M Keşif	Duygu Kızıldağ, Belkis Özkara	İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi	Mülakat	Nitel	Yönetim ve Aile İşletmelerinin holdingleşme eğilimi Organize sanayi bölgelerinde bulunan ve araştırmaya katılan aile işletmelerine birebir uymadığı sonucuna ulaşılmıştır	Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	Afyonkarahisar, 9 işletme grubu

S.N.	Yıl	Çalışma	Veri Tabanı	Yazar	Dergi	Veri Kaynağı	Araştırma Yöntemi	Konu/Kapsam	Ulaşılan Sonuç	Alıntılanma Sayısı	Örneklem
16	2020	Aile İşletmelerinde Yaşanan Pazarlama ve Markalaşma Sorunları: Bozütürk TSO Üyeleri Üzerine Bir Araştırma.	ULAKBİ M Keşif	İbrahim Alkara, Ali Arıcı	İşletme Araştırmaları Dergisi	Söyleşi-mülakat	Nitel	Ekonomi ve Pazarlama	Aile işletmelerin marka seçimleri isimlerine ve aile büyüklerinin yaşadıkları yerlere ve lakaplarına dayandığı, orta ve uzun vadede işletmelerin markalarıyla ilgili farkındalığı artırmaya yönelik bilinçli bir halkla ilişkiler ve reklam çalışmaları içinde olmadıkları belirtilmektedir.	Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	Bozütürk, 9 İşletme
17	2020	Aile İşletmelerinde Büyüme Stratejisi olarak Uluslararasılaşma Seçeneği: Nitel Bir Araştırma.	ULAKBİ M Keşif	Umut Sanem ÇİTÇİ, Tuğba ONUR	İşletme Araştırmaları Dergisi	Söyleşi-mülakat	Nitel	Yönetim ve Organizasyon	Uluslararasılaşma, aile şirketlerinde Organizasyon öncelikli bir strateji değildir.	0	Sakarya, 14 İşletme
18	2020	Kurumsal İtibarı Yönetimde Stratejik Bir Araç Olarak İnternet Sitele: Türkiye'de Faaliyet Gösteren Asırlık Aile İşletmeleri Örneği.	ULAKBİ M Keşif	Tuncay Odabaş, Esra Gökçen Kaygısız	Journal of emerging economies and policy (Online)	Veri Toplama	Nitel	Kurumsallaşma	Yapılan araştırma sonucunda internet sitesi kalitesinin müşteri memnuniyeti üzerinde doğrudan ve olumlu bir etki oluşturduğu sonucuna ulaşılmış ve internet sitesinin kalitesinin müşterilerin satın alma niyetlerini de etkilediği tespit edilmiştir.	Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	3 farklı kurumun listesinden 78 işletme
19	2021	Ekonomik Krizlerin Ardından Büyük Aile İşletmesi Anayasası: İzmir İli Merkezli Üç Aile İşletmesi Örneği.	ULAKBİ M Keşif	Feyzan Dirin, Mehmet Ufuk Tutan	Journal of Yasar University	Veri Toplama	Nitel	Yönetim ve Organizasyon	Ekonomik krizler ya da başka sorunlara karşı ailenin özgün kültürüne bağlı kalarak her aile anayasasının çözümlere katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.	1	İzmir, 3 işletme
20	2021	Aile İşletmecilik Kültürünün Girişimcilik Eğilimine Etkileri ve Bir Alan Araştırması	ULAKBİ M Keşif	Çetin Bektaş, Mehmet Ali Köseoğlu	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	Anket	Nitel	Girişimcilik ve inovasyon	Örgüt kültürü ile girişimcilik eğilimi ve inovasyon arasında kuvvetli bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir.	Dimensions veri tabanında bulunmamaktadır	Uşak, 25 işletme

Türkiye'deki Aile İşletmelerini Konu Alan Akademik Literatür: Sistematik İnceleme ve Analiz

S.N.	Yıl	Çalışma	Veri Tabanı	Yazar	Dergi	Veri Kaynağı	Araştırma Yöntemi	Konu/Kapsam	Ulaşılan Sonuç	Ahntılan ma	Örneklem
21	2021	Aile Şirketlerinin Sürdürülebilirliği: "Malatya Hacı Baba sinan et Lokantası" Dördüncü Kuşak Aile Şirketi ve Başarı Hikayesi	ULAKBİ M Keşif	Nevzat Tetik	Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi	Örnek Olay Analizi	Nitel	Sürdürülebilirlik	Aile şirketinin sürdürülebilirliğine; Dimensi cesaret, özgüven, karşılıklı sevgi ve ons' da saygı, işini sevmek, yeniliklere açıklık buluma olma yatmaktadır.	1	Malatya, 1 işletme
22	2021	Aile İşletmelerinin Devamlılığında Nepotizm Uygulamalarına Yönelik Bir Araştırma.	ULAKBİ M Keşif	Ömür Kılınçarslan, Umur Avcı	Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi	Mülakat	Nitel	Nepotizm	Belirli bir büyüklüğe ulaşmış aile işletmelerinde planlı nepotizm uygulamalarının nepotizmin isteklerine göre gerçekleşmesi aile işletmesinin daha uzun ömürlü olmasını sağlayacaktır.	1	1 işletme
23	2021	Aile İşletmelerinin Sorunları ve Çözümlerine Akademik Yaklaşım: Lisansüstü Tezler Bağlamında Bir İnceleme.	ULAKBİ M Keşif	Mustafa Atilla Arıcıoğlu, Şükran Gökçe, Meral Çelebi Erdeviren	Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi	Literatür taraması	Nitel	Literatür taraması	Son yıllarda artan oranda aile Dimensi 72 lisansüstü tez işletmeleriyle ilgili çalışmalar yapıldığı ve veri ve daha çok genellemelerle sonuca tabanınd varıldığı tespit edilmiştir.	0	bulunma maktadır
24	2022	Transgenerational Entrepreneurship and Family Constitution: An Exploratory Case Study Analysis	ULAKBİ M Keşif	N. Öykü İyigün	Yönetim Bilimleri Dergisi	Vaka Çalışması	Nitel	Girişimcilik Aile ve inovasyon	anayasasının kuşaklar arası girişimcilik için pozitif etkisi vardır.	0	1 işletme
25	2022	Aile İşletmelerinin Yaşamlarını Sürdürülebilirliğinde Sonraki Kuşakların Duygusal Sahiplik Algılamasının Rolü ve Önemi: Türkiye'deki Kademeli İşletmeler Üzerinde Bir Araştırma	ULAKBİ M Keşif	Nazan Yelkikran, Erdal Aydın	Yönetim Bilimleri Dergisi	Anket	Nitel	Kuşaklar Arası Farlılıklar	Bireyin içerisinde yaşadığı toplumun Dimensi İTO' ya kayıtlı sosyo-kültürel dokusunun (örf ve ons ve 60 işletme adetler, gelenekler, görenekler vb.) tabanınd duygusal sahipliğin gelişmesi üzerinde a pozitif bir etkisi olduğu, aile üyelerinin bulunma sonraki kuşağın kariyerine ilişkin maktadır düşüncelerinin duygusal sahiplik olgusunun oluşumunda etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.	1	BİST kayıtlı 178 şirket
26	2002	Girişimcilik Yönelimi ve Finansal Performans İlişkisinin Araştırılmasında Aile Şirketlerinin Moderatör Rolü	ULAKBİ M Keşif	Melissa Cople, Ahmet Özen	Yönetim ve Ekonomi Dergisi	Analiz	Nitel	Girişimcilik ve inovasyon	İnovasyon, proaktiflik ve risk-alma" girişimcilik bileşenleri incelenmiştir. Çalışma neticesinde aile şirketlerinin mevcut ilişkide düzenleyici rolünün olmadığı, ancak risk alma eğiliminin daha yüksek olduğu görülmüştür.	1	BİST kayıtlı 178 şirket

Ferhat DİNLER ve Faruk ŞAHİN

Ek 4- Tablo 8: Aile İşletmeleri Üzerine Yabancı Literatür Örneklemi ve Metodolojisi

Sıra Nu.	Makale	Dergi	Yıl	Metodoloji
1	Evolutionary psychology and family business: A new synthesis for theory, research, and practice	Family Business Review	2008	Nitel
2	Intellectual Foundations of Current Research in Family Business: An Identification and Review of 25 Influential Articles	Family Business Review	2010	Nitel
3	Daughter Exclusion in Family Business Succession: A Review of the Literature	Journal of Family and Economic Issues	2010	Nitel
4	The Use of Owner Resources in Small and Family-Owned Businesses: Literature Review and Future Research Directions	Journal of Family and Economic Issues	2010	Nitel
5	Culture and values in family business-A review and suggestions for future research	Journal of Family Business Strategy	2012	Nitel
6	Overseas Chinese family business research: a comparative analysis	Journal of Family Business Management	2012	Nitel
7	Strategic Consistency of Exploration and Exploitation in Family Businesses	Family Business Review	2014	Nitel
8	Network analysis: A concise review and suggestions for family business research	Journal of Family Business Strategy	2014	Nitel
9	Creating space for the business family Networks, social capital & family businesses in rural development	Journal of Family Business Management	2015	Nitel
10	Conflict management and resolution in family-owned businesses A practitioner focused review	Journal of Family Business Management	2015	Nitel
11	Family business insights: an overview of the literature	Journal of Family Business Management	2015	Nitel
12	Entrepreneurial Exploration and Exploitation in Family Business: A Systematic Review and Future Directions	Family Business Review	2016	Nitel
13	Qualitative research practices and family business scholarship: A review and future research agenda	Journal of Family Business Strategy	2016	Nitel
14	Examining employment relationship activities in family business research	Journal of Family Business Management	2016	Nitel
15	Sex and Gender in Family Business Succession Research: A Review and Forward Agenda From a Social Construction Perspective	Family Business Review	2017	Nitel
16	Financing Decisions in Family Businesses: A Review and Suggestions for Developing the Field	Family Business Review	2017	Nitel
17	Research on innovation in family businesses: are we building an ivory tower?	Journal of Family Business Management	2017	Nitel
18	OPEN INNOVATION A Literature Review and Recommendations for Family Business Research	Routledge Companion to Family Business	2017	Nitel
19	Sustainable entrepreneurship: another avenue for family business scholarship?	Journal of Family Business Management	2017	Nitel
20	Innovation and Family Business Research A Review and Future Directions	Routledge Companion to Family Business	2017	Nitel
21	Family Business in Latin America The Case of Mexico	Routledge Companion to Family Business	2017	Nitel
22	A Review of the Academic Literature on Family Business in Spanish	Routledge Companion to Family Business	2017	Nitel
23	Long-Term Orientation Reviewing the Past and Identifying Future Opportunities for Family Business Research	Routledge Companion to Family Business	2017	Nitel
24	Moderating effect of absorptive capacity on the entrepreneurial orientation of international performance of family businesses	Journal of Family Business Management	2018	Nitel
25	Factors Influencing Family Business Continuity in Indian Small and Medium Enterprises (SMEs)	Journal of Family and Economic Issues	2018	Nitel
26	Managing Family-Related Conflicts in Family Businesses: A Review and Research Agenda	Family Business Review	2020	Nitel
27	Intrafamily Conflicts in Family Businesses: A Systematic Review of the Literature and Agenda for Future Research	Family Business Review	2020	Nitel
28	A systematic literature review on family business: insights from an Asian context	Journal of Family Business Management	2020	Nitel
29	Family business research: Reviewing the past, contemplating the future	Journal of Family and Economic Issues	2021	Nitel
30	Over My Dead Body: Wives' Influence in Family Business Succession	Family Business Review	2021	Nitel
31	Generations in Family Business: A Multifield Review and Future Research Agenda	Family Business Review	2022	Nitel

Türkiye'deki Aile İşletmelerini Konu Alan Akademik Literatür: Sistematiik İnceleme ve Analiz

32	IPO in family business: A systematic review and directions for future research	Journal of Family Business Strategy	2022	Nitel
33	When Family Business Meets Social Enterprise: An Integrative Review and Future Research Agenda	Family Business Review	2022	Nitel
34	Social Capital in the Family Business Literature: A Systematic Review and Future Research Agenda	Family Business Review	2022	Nitel
